

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Islámský terorismus jako bezpečnostní hrozba

Security Threat of the Islamic Terrorism

Bakalářská práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva

Studijní obor: Plánování a řízení krizových situací

Vedoucí práce: Ing. Břetislav Čupr

Marie Kotálová

Kladno, květen 2016

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2015/2016

Z a d á n í b a k a l á ř s k é p r á c e

Student: **Marie Kotálová**
Obor: Plánování a řízení krizových situací
Téma: **Islámský terorismus jako bezpečnostní hrozba**
Téma anglicky: Security Threat of the Islamic Terrorism

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce bude zhodnotit a komparovat vybrané teroristické útoky ve světě, které lze označit jako terorismus vycházející z organizací spojených s Islámem.

V teoretické části práce bude definován historický vývoj a vybrané organizace Islámského terorismu. Rovněž zde budou specifikovány jeho metody, cíle a prostředky.

V praktické části práce budou na vybraných útocích analyzovány použité síly, prostředky a způsob provedení a následná bezpečnostní opatření.

Výsledkem práce bude analýza a zhodnocení vybraných teroristických útoků a doporučení pro jejich budoucí eliminaci, či zmenšení jejich následků.

Seznam odborné literatury:

- [1] CROFTER, Warren, Velká kniha Islámu, BDV, 2006, ISBN 80-903754-0-5
- [2] EICHLER, Jan, Terorismus a války v době globalizace, : Karolinum, 2010, ISBN 978-80-246-1790-9
- [3] WEISS, Michael, HASSAN, Hassan, Islámský stát - Uvnitř armády teroru, Computer press, 2015, ISBN 978-80-264-0883-3

zadání platné do: 11.09.2017

Vedoucí: Ing. Břetislav Čupr

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 23.02.2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Islámský terorismus jako bezpečnostní hrozba vypracovala samostatně a použila k tomu úplný výčet citací použitých pramenů, které uvádím v seznamu přiloženém k bakalářské práci.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č.121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně 20. května 2016

.....

Marie Kotálová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu Ing. Břetislavu Čuprovi za jeho cenné rady, trpělivost, ochotu a pomoc při psaní mé práce.

ABSTRAKT:

Tato práce se zabývá problematikou islámského terorismu, který se v současné době stává celosvětovou bezpečnostní hrozbou. Teoretická část práce se zabývá historickým vývojem islámského terorismu, jeho cíli a metodami. A dále jsou zde popsány jeho vybrané teroristické organizace.

V praktické části je provedena analýza teroristických útoků v Paříži 2015 a Bruselu 2016. Zejména jsou zde komparovány použité síly a prostředky, způsoby provedení útoku a následná přijatá bezpečnostní opatření. Z výstupu provedené analýzy jsou navržena doporučení pro jejich budoucí eliminaci či zmenšení jejich následků.

KLÍČOVÁ SLOVA:

terorismus, islám, útok, Paříž, Brusel

ABSTRACT:

The thesis deals with the topic of Islamic terrorism that became a worldwide security threat. The theoretical part describes the historical development of Islamic terrorism, its goals and methods and provides a characterization of selected terrorist organizations.

The Paris 2015 and Brussels 2016 attacks are analyzed in the practical part of the thesis. The used forces, the strategy of the attacks and the consequent security precautions that were taken are compared. Based on the analysis, the security recommendations are suggested for elimination of future attacks and for mitigation of their consequences.

KEY WORDS:

terrorism, Islam, attack, Paris, Brussel

Obsah

1	Úvod	3
2	Současný stav řešené problematiky.....	5
2.1	Terorismus a jeho definice	5
2.2	Typologie terorismu	6
2.2.1	Politicky či ideologicky motivovaný terorismus	7
2.2.2	Kriminální a psychotický terorismus.....	9
2.3	Historický vývoj terorismu na Blízkém východě.....	9
2.3.1	Nacionalistický terorismus	10
2.3.2	Náboženský terorismus.....	12
2.4	Islámský fundamentalismus	14
2.5	Terorismus a islámské právo.....	16
2.5.1	Džihád.....	17
2.5.2	Prostředky islámského terorismu.....	18
2.6	Vybrané teroristické organizace	20
2.6.1	Islámský stát	20
2.6.2	Talibán	21
2.6.3	Boko Haram.....	22
2.6.4	Al - Káida.....	23
3	Cíle práce	24
3.1	Metodika.....	24
4	Praktická část.....	25
4.1	Teroristický útoky v Paříži 2015	25
4.1.1	Terorismus ve Francii	25
4.1.2	Průběh teroristického útoku	26
4.1.3	Způsob útoku	29

4.1.4	Pachatelé	30
4.1.5	Reakce a bezpečnostní opatření	31
4.1.6	Reakce ostatních států.....	33
4.1.7	Motiv teroristického útoku.....	33
4.2	Teroristický útok v Bruselu	34
4.2.1	Terorismus v Belgii	34
4.2.2	Průběh útoku	35
4.2.3	Způsob útoku	37
4.2.4	Pachatelé	37
4.2.5	Reakce.....	38
4.2.6	Reakce ostatních států.....	38
4.2.7	Motiv.....	39
5	Výsledky.....	41
6	Diskuze	44
7	Závěr	47
8	Seznam citované literatury.....	48
	Seznam symbolů a zkratk	55
	Seznam obrázků	56
	Seznam tabulek.....	57
	Seznam příloh	58

1 Úvod

Násilí je součástí lidské společnosti již od jejích počátků. Dá se tedy říci, že je přirozenou součástí lidského chování. Je mnoho podob a forem násilí, které jsou podmíněny ekonomickými, politickými, historickými a náboženskými podmínkami. Jednou z nejzávažnějších forem násilí je terorismus. Po teroristických útocích na americké Světové obchodní centrum v roce 2011, se terorismus stává celosvětovou bezpečnostní hrozbou. Od té doby se ze všech možných úhlů diskutuje o jeho závažnosti a příčinách, ale také o možnostech jak s ním bojovat. V té chvíli terorismus dosahuje svého základního cíle, kterým je šířit strach ve společnosti. (Eichler, 2007, s. 143)

Po výše uvedených útocích také začíná být věnována pozornost jednomu z typů terorismu a to terorismu náboženskému. Náboženský terorismus je terorismus páchaný na základě náboženské ideologie, jehož cílem je vykonávání „božského poslání“ a nastolení toho, co je chápáno jako „vyšší spravedlnost“. (Souleimanov, 2010, s. 55) Náboženský terorismus může být inspirován jakýmkoliv druhem náboženství. Existuje terorismus křesťanský, židovský a dokonce i budhistický. Ale právě po již zmiňovaných útocích se do popředí dostává terorismus islámský. Islámské náboženství je jedno z největších světových náboženství. Toto náboženství praktikuje učení sepsané žáky Proroka Mohameda ve svaté knize korán. Terorismus inspirováný Islámským terorismem vychází z extrémní interpretace jeho základních pramenů Koránu a sunny. Jeho hlavním cílem je nastolení vlády podle islámského práva šaría zejména v muslimských zemích a po té i na celém světě.

Tato práce se zabývá islámským terorismem jako bezpečnostní hrozbou. Práce je rozdělena na dvě části, na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části je popsán historický vývoj islámského terorismu na Blízkém východě. Dále jsou zde popsány vybrané teroristické organizace a to zejména Islámský stát v Iráku a Sýrii, Boko Haram, Taliban a Al-Káida. Dále je v této části práci charakterizovaná nejpoužívanější metoda útoku islámskými teroristi, kterou je sebevražedný útok.

V praktické části práce jsou shromážděny informace o teroristických útocích v Paříži 2015 a Bruselu 2016. Jsou zde informace zejména o průbězích útoku, způsobech jejich provedení, o počtu zraněných a usmrcených osob. Dále jsou zde zjišťovány reakce vlád obou výše uvedených zemí a ostatních států na tyto útoky. Tyto

informace jsou dále komparovány a analyzovány a na základě toho jsou navrženy doporučení pro jejich budoucí eliminaci a snížení jejich následků.

Dané téma bakalářské práce jsem vybrala pro jeho aktuálnost a zajímavost. Dále také proto, že bych se problematice terorismu ve své budoucnosti ráda dále věnovala.

2 Současný stav řešené problematiky

2.1 Terorismus a jeho definice

Terorismus začíná být vnímán jako aktuální hrozba teprve někdy od poloviny 20. století, do té doby je vnímán jen jako možné riziko. Zásadním mezníkem se staly teroristické útoky dne 11. 9. 2001, při kterých přišlo o život téměř tři tisíce osob a velké množství jich bylo zraněno (Eichler, 2007, s. 143) Najednou se teroristické útoky neomezují již jen na oblast Blízkého východu a šokovaná veřejnost na řadě míst světa se musí vyrovnávat s jejich následky. A terorismus se tedy stává velmi úspěšný při naplňování svého cíle, kterým je vyvolat strach nejen u vybraných členů a skupin, ale pokud možno u celé společnosti. (Souleimanov, 2010, s. 40)

Ačkoli je tedy v současné době terorismus jednou z nejzávažnějších hrozeb, stále neexistuje jeho jednotná a celosvětově uznávaná definice. V roce 1983 autoři Alex Schmid a Albert Jongman vydávají studii, ve které uvádějí až 109 odlišných definic terorismu a také zde poznamenávají že „ *při definici terorismu vypsalí autoři téměř tolik inkoustu, kolik aktéři terorismu prolili krve.*“ A přihlédneme-li k současné bezpečnostní situaci, bude těchto definic jistě mnohonásobně více. (Souleimanov, 2010, s. 32)

Definice terorismu pro Českou republiku vychází ze skutkové podstaty teroristického útoku uvedené v trestním zákoně pod § 301. Tento paragraf byl do trestního zákoníku implementován na základě dokumentu, který vydala Rada Evropské unie (EU). (www.mvcr.cz) Tento dokument s názvem Společný postoj rady EU pro užití zvláštních opatření k boji s terorismem (2001/931/CFSP) definuje teroristické činy jako: „ *jakýkoliv z následujících úmyslných činů, který na základě své povahy nebo souvislosti může vážně poškodit některou zemi nebo některou mezinárodní organizaci prostřednictvím:*

- *vážného zastrašování obyvatelstva,*
- *neoprávněného nucení vlády či mezinárodní organizace k určitému jednání nebo upuštění od určitého jednání,*
- *vážné destabilizace nebo rozvrácení základní politické, ústavní, ekonomické či společenské struktury státu nebo mezinárodní organizace, a to:*
 - *útoky na životy určitých osob;*

- *útoky na fyzickou integritu osob;*
- *únosy nebo braní rukojmí;*
- *způsobení rozsáhlého zničení vládního nebo veřejného zařízení, dopravního systému, zařízení infrastruktury, včetně informačního systému, pevné plošiny umístěné na kontinentálním šelfu, veřejného místa či soukromého majetku, které pravděpodobně ohrozí lidský život nebo povede ke značné hospodářské ztrátě;*
- *zmocnění se letadel, lodí nebo jiných prostředků osobní nebo nákladní dopravy;*
- *výroba, držení, opatřování, doprava, dodávka nebo používání zbraní, výbušnin nebo jaderných, biologických či chemických zbraní, jakož i výzkum a vývoj biologických a chemických zbraní;*
- *rozšíření nebezpečných látek nebo žhárství, způsobení výbuchů nebo záplav, v jejichž důsledku dojde k ohrožení lidského života;*
- *narušení nebo přerušení dodávek vody, elektřiny nebo jiného základního zdroje, v jejichž důsledku dojde k ohrožení lidského života;*
- *hrozba spáchání kteréhokoli z výše uvedených činů;*
- *vedení teroristické skupiny;*
- *podíl na aktivitách teroristické skupiny, například dodáváním informací, materiálních zdrojů nebo financováním jejich aktivit jakýmkoli způsobem s vědomím skutečnosti, že takový podíl přispěje k trestné činnosti skupiny.“*
(Řehák, 2008, s. 15)

2.2 Typologie terorismu

Terorismus lze rozdělit na základě různých kritérií. V Encyklopedii světového terorismu v kapitole Kategorie teroru Michal Brever (2001, s. 184) uvádí, že jej lze klasifikovat podle ideologické příslušnosti, na jejímž základě jsou teroristické útoky páčány. Tato kategorizace pak může být buďto politická nebo náboženská. Dále můžeme terorismus rozdělit podle cíle, kterého chtějí teroristé dosáhnout. Toto rozdělení se může překrývat s rozdělením podle ideologie, protože teroristé mohou chtít stávající společenský řád udržet nebo se ho v opačném případě pokusit svrhnout. Terorismus lze také klasifikovat podle cíle, který si teroristé ke svému útoku vyberou. Dle tohoto rozdělení mohou teroristé své cíle pečlivě vybírat nebo může být jejich výběr zcela náhodný.

Řeháka a kol. (2008, s. 47) ve své publikaci Vybrané aspekty soudobého terorismu, rozdělili terorismus podle motivace (ideologie) a zahrnují sem i tzv. nepolitické formy terorismu. Na základě tohoto kritéria lze tedy terorismus rozdělit do tří kategorií a to na:

- **politicky či ideologicky motivovaný terorismus,**
- **kriminální terorismus,**
- **psychotický (patologický) terorismu.**

2.2.1 Politicky či ideologicky motivovaný terorismus

Tuto kategorii terorismu můžeme ještě dále rozdělit na politický terorismus, náboženský terorismus a monotematický terorismus.

Politický terorismus „je donucovací zastrašování, jako systematicky užívané vraždění a ničení (nebo hrozby vraždění a ničení) systematicky užívané k terorizování jednotlivců, skupin či vlád s cílem uznat politické požadavky teroristů“ (Strmiska, 2001, s. 10) Politický terorismus lze dále rozdělit na dvě podkategorie a to na subversivní (revoluční) terorismus, který bojuje proti státnímu zřízení a terorismus represivní (státní), který ho naopak podporuje. (Řehák, 2008, s. 49)

Subversivní terorismus „je páčán ve prospěch zájmů určité politické komunity a směřuje proti protivníkovi, který drží politickou moc, přičemž tímto nepřítelem může být vlastní stát, okupační režim či mezinárodní instituce.“ (Řehák, 2008, s. 49) Jedním z typů tohoto terorismu je etnicko–separatistický (nacionalistický) terorismus. Nacionalistický terorismus je páčání násilí, kterým si chce určitá část národa vydobýt svou nezávislost. (Řehák, 2008, s. 49) Příkladem nacionalistické teroristické skupiny je například Baskicko a jeho svoboda působící ve Španělsku. Tato skupina usiluje u uznání Baskicka jako samostatného státu nezávislého na Španělsku. (www.forum.valka.cz)

Dalším typem subversivního terorismu je krajně pravicový terorismus. Teroristické skupiny vyznávající krajně pravicovou ideologii jsou zpravidla přesvědčeni o své nadřazenosti vůči určité menšině. Tento typ terorismu může zahrnovat rasismus, antisemitismus a netoleranci vůči národnostním menšinám. (Tůma, 2001, s. 193)

Příkladem krajně pravicového terorismu Bajuvárské osvobozené armády, jejímž hlavním cílem bylo zamezení vstupu přistěhovalců do Rakouska. (Řehák, 2008, s. 51)

Represivní terorismus je opakem subversivního terorismu a jeho hlavním cílem je tedy zachování politického uspořádání. Dále ho lze rozdělit na základě subjektu, který se ho dopouští, na terorismus uskutečňovaný státními složkami a nestátními (paralelními) složkami. Terorismus prováděný státními autoritami slouží zejména k vyděšení a útlaku obyvatelstva. Jeho cílem je potlačit jakýkoliv možný odpor ze strany obyvatelstva. Velmi často zde dochází k legalizaci mučení, bití a zabití ozbrojenými složkami státu. Typickým příkladem tohoto terorismu jsou plynové útoky Saddáma Husajna na kurdské obyvatelstvo v Iráku. (Tůma, 2001, s. 202) Terorismus páchaný nestátními složkami slouží zejména k posílení represivní složky státu, kterou tito teroristé považují za nedostatečnou. Příkladem tohoto terorismu jsou například Eskadry smrti v Latinské Americe, jejímž úkolem byla, kromě jiného, likvidace odpůrců tamního režimu. (Řehák, 2008, s. 52)

Náboženský terorismus je bezesporu největší hrozbou 21. století. Nábožensky motivovaný terorismus je založený na absolutní víře, že páchané násilí je vůle Boží. Pachatelé náboženských teroristických útoků jsou schopni téměř čehokoliv, pokud si myslí, že je tímto pověřil sám Bůh. (Juergensmeyer, 2007, s. 277) Náboženský terorismus můžeme rozdělit do dvou skupin a to na fundamentalistický terorismus (náboženský extremismus) a estachologický (světský terorismus). Fundamentalistický terorismus „*je násilnou formu náboženského monoteistického extremismu, který usiluje o dominanci své víry a založení státních struktur na teokratických základech či alespoň aplikaci základních principů věrouky do státní administrativy*“. (Řehák, 2008, s. 54) Ačkoliv je v dnešní době fundamentalistický terorismus spojován především s Islámem, tak existují i extrémistické křesťanské, židovské a budhistické teroristické organizace. Příkladem židovského terorismu je například masakr v Hebronu v roce 1994, kdy židovský osadník zastřelil 30 právě modlících se muslimů. (Juergensmeyer, 2007, s. 24)

Estachologický terorismus je terorismus páchaný náboženskými sektami, jejichž členové věří, že současný svět je špatný a jeho potřeba zničit, aby mohl vzniknout svět nový, který již bude jen pro vyvolené. Příkladem je japonská sekta Óm šinrikjó, která je známá sarinovým útokem na tokijské metro. (Řehák, 2008)

Monotematický terorismus je obvykle páchán různými aktivisty, kteří se zaměřují na jeden problém, ke kterému chtějí přitáhnout pozornost společnosti. Obvykle se jedná o témata, jako jsou potraty, ochrana životního prostředí, práva zvířat apod. Tyto skupiny obvykle nebývají násilné, ale mají-li pocit že tradiční cesty nepřinášejí dostatečný pokrok, mohou se k násilí uchýlit. Nejčastějším druhem tohoto terorismu je protipotratový a ekologický terorismus (ekoterorismus). (Řehák, 2008, s. 54)

Násilné protipotratové skupiny nesouhlasí s rozhodnutím nejvyššího soudu, který v roce 1973 rozhodl, že jakýkoliv zákon zakazující ženě potrat, by porušil ústavou garantovaná lidská práva. Ale ne všechny skupiny proti potratům jsou násilné, většina z nich pořádá jen demonstrace před klinikami, kde se potraty provádějí. Případně před nimi stavějí blokády, aby se nikdo nemohl dostat dovnitř ani ven. Pak zde ale existují protipotratové skupiny, které se uchylují ke střelbě či bombovým útokům na kliniky a k vraždění zdravotnického personálu, který zde pracuje. (Tůma, 2001, s. 196)

2.2.2 Kriminální a psychotický terorismus

Kriminální terorismus je terorismus s prvky organizovaného zločinu. Skupiny páchající kriminální terorismus tak nečiní na základě žádné ideologie, ale jde jim výhradně o získání finančních prostředků pomocí kriminální činnosti a vytvoření bezpečného prostředí, kde mohou tyto činnosti bez povšimnutí realizovat. Typickým příkladem kriminálního terorismu je narkoterorismus, který je aktivní zejména v jihoamerických zemích. (Řehák, 2008, s. 56)

Psychotický terorismus rovněž není páchán z politického, náboženského nebo jiného důvodu. Je páchán pro pouhé uspokojení pachatele, kterému jde výhradně o upoutání pozornosti a způsobení hrůzy. Tento terorismus je nejméně předvídatelný a je páchán psychicky narušenými jedinci. (Řehák, 2008, s. 57)

2.3 Historický vývoj terorismu na Blízkém východě

Skupiny páchající násilné útoky pod záštitou islámu můžeme na Blízkém východě najít již v dávné historii. Jedním takovým uskupením byli například v roce 657 Cháridžovci. Tato skupina se vyznačovala dodržováním velmi přísných náboženských a morálních zásad a vírou v rovnost všech lidí. Dále také neuznávali dědičný institut chalífi a věřili, že by si jej měli svobodně zvolit sami věřící. Podle nich se chalífou mohl

stát jakýkoliv věřící muslim a to bez ohledu na jeho původ, sociální postavení či barvu pleti. Jejich víra však byla téměř fanatická a byli ochotni zabít každého, kdo ji s nimi nesdílel. Na konci 7. století se skupina rozdělila, a zatímco radikálnější část zůstala v oblasti Saudského poloostrova a postupem času byla vymýcena, tak mírnější část se přesunula do severní Afriky, kde si postupně získala řadu stoupenců. (Bílková, 2002, s. 29-30)

Novodobější muslimský terorismus na Blízkém východě lze rozdělit na dva proudy a to na terorismus nacionalistický, který byl aktivní zejména v období 1920 – 1980 a na terorismus náboženský, který se začal rozmáhat po roce 1980. (Bílková, 2002, s. 31)

2.3.1 Nacionalistický terorismus

Nacionalistický terorismus na Blízkém východě má své počátky v letech 1918 po skončení 1. světové války, kdy si území Blízkého východu mezi sebou rozdělila Velká Británie a Francie. Francie se ujala vlády nad Sýrií a Libanonem a Velká Británie převzala kontrolu nad Palestinou, Zajordánskem a Mezopotámií. Problém však nastal na území Palestiny, kde se v té době nacházely dva národy a to Arabové a Židové. A oba tyto národy vznesly nárok na vznik samostatného státu na území Palestiny. V roce 1920 převážnou část palestinské populace tvořili Arabové. To se ale v několika málo následujících letech mění a to zejména proto, že jisté sionské hnutí vyzívá všechny Židy, aby se vrátili do své rodné země. Dále se 1933 stává Adolf Hitler kancléřem a protižidovská politika v Německu je praktikována oficiálně a otevřeně. Migraci židů do Palestiny se samozřejmě Arabové snaží zabránit všemi možnými způsoby, proto také v roce 1920 provádějí první teroristický útok na Židy, kteří na tento útok odpovídají odvetnými opatřeními. A tímto začalo období plné Arabsko-izraelského násilí, které trvá do dnes.

*Obrázek 1 Rozdělení Blízkého východu po 1. světové válce
(www.lostislamichistory.com)*

V roce 1947 Organizace spojených národů (OSN) rozděluje Palestinu na palestinskou a židovskou část. Ale v květnu 1948 David Berguion vyhláší nezávislost židovského státu Izrael a rozpoutává tím tak válku, kde na jedné straně stojí židovská armáda a na druhé straně arabské armády Sýrie, Libanonu a Egyptu. Tato válka skončila v roce 1949 porážkou Palestiny a Izrael kontroluje přibližně o 30 procent více území, než mu původně vymezila OSN. (Tůma, 2001, s. 276) Po porážce Arabů v této válce se do popředí dostává politické hnutí Muslimské bratrstvo, které později výrazně ovlivnilo vývoj terorismu na Blízkém východě. Bratrstvo bylo založeno v roce 1927 egyptským učitelem Hassanem al - Bannou. Cílem bratrstva bylo vytvoření islámského státu na základě islámského práva Šaría a odmítali jakékoliv přijetí západních a evropských hodnot. Po smrti Hassana al - Banny se vůdcem bratrstva stává Sajjid Kutb, jehož interpretace džihádu je inspirací i pro dnešní islámská hnutí. (Makariusová, 2013, s. 62) Sajjid Kutb také napsal knihu Milestone, která je základem moderního politického Islámu a hnutí džihád. V roce 1966 je Kutb popraven a bratrstvo se následně rozděluje a vznikají z něj dvě radikální skupiny Gama Islamiya a Egyptský islámský džihád. (Friedland, 2015, s. 8)

V 60. letech byly pro vývoj terorismu zásadní tři události založení Organizace za osvobození Palestiny (OOP), její následné převzetí organizací Fatah a porážka arabských států ve válce s Izraelem v roce 1967.

V roce 1964 bylo založeno hnutí OOP, které bylo zvoleno jako oficiální palestinský zástupce v Lize arabských států. Jeho cílem bylo sjednotit jednotlivé politické a teroristické skupiny a získání Izraele. OOP také zřizuje bojovou organizaci s názvem Palestinská osvobozená armáda. Následně vzniká ještě několik dalších radikálních hnutí jako například organizace Černé září, která má na svědomí teroristický útok na Olympijské hry v roce 1972. Členové této organizace zde zajali a zastřelili devět izraelských sportovců. Další radikálním politickým hnutím, které v této době vzniká, je Lidová fronta za osvobození Palestiny, která se stala průkopníkem v únosu letadel. (Tůma, 2001, s. 280)

2.3.2 Náboženský terorismus

Pro vývoj náboženského terorismu na Blízkém východě byly zásadní tři události, které proběhly v 80. letech. Byla to iránská revoluce, válka v Libanonu a nakonec válka v Afganistánu. (Tůma, 2001, s. 316)

Íránská revoluce probíhala mezi roky 1978 – 1979 a na jejím konci byla na základě referenda vyhlášena Iránská islámská republika. V 60. letech dochází v Íránu k tzv. bílé revoluci, během které dochází k otevření země západu a na základě toho Írán navazuje spojení se Spojenými státy a výrazně se odklání od původních islámských hodnot. Hlavním odpůrcem těchto změn je radikální kněz ajatolláh Chomejní, který se také stává hlavním koordinátorem protivládní opozice. V roce 1964 dochází k jeho vyhoštění a útočiště nachází Chomejní v sousedním Íráku a posléze v Paříži. Získává si zde spoustu stoupenců a ze zahraničí ovlivňuje dění v Íránu. V 70. letech dochází v Íránu k nárůstu teroristických útoků, které zejména slouží k oslabení tehdejšího režimu. Odpor proti tehdejšímu šáhovi ještě více narůstá po události označované jako „černý pátek“, kdy při demonstraci dochází k postřelení 500 demonstrantů. Nedlouho na to tehdejší vládce Muhammad Rezy Pahlaví prchá ze země a 11. února, po svém návratu z Paříže, Chomejní vyhláší Iránskou islámskou republiku. (Tůma, 2001, s. 363-369) Chomejní zavádí v Íránu koncept *velájat-e faqíh*, tento koncept je založený na myšlence, že největší mocí ve státě je duchovní a má tedy téměř neomezenou moc. (Kraus, 2014, s. 65) Po Íránské revoluci začínají vznikat různá islámská fundamentalistická hnutí, inspirovaná tím, že je možné porazit Západ. V Palestině vzniká radikální hnutí Islámský džihád, které je zodpovědné za atentát na egyptského presidenta Anvara Sadata. (Tůma, 2001, s. 360)

V roce 1982 zahajuje Izrael operaci do Libanonu pojmenovanou „Mír pro Galileu“. Libanon je v té době rozdělen na několik částí. Jedna část je pod kontrolou OOP, druhá je okupovaná Sýrii a třetí mají pod kontrolou Křesťané. Izrael vstupuje do Libanonu pod záminkou vytvoření demilitarizované zóny, ale jejich pravý záměr je zničit OOP a vyřadit zde ze hry Sýrii. Izraelská armáda dobývá Libanon již během několika dní. V té době se v Libanonu objevuje islámské fundamentalistické hnutí Hizballáh (doslova „Stran Boha“). Toto hnutí se stalo známé hlavně použitím sebevražedných atentátníků k páchání teroristických útoků. Tyto útoky prováděli pomocí automobilu plného výbušnin, který následně jeden z atentátníků připravený se obětovat odvezl do objektu nepřítele a následně se spolu s ním zde odpálil. Toto hnutí mělo na svědomí také únos letadla a braní rukojmí zejména významných osobností ze Západu. (Tůma, 2001, s. 310)

Islámský fundamentalistický terorismus se v 90. letech rozmáhá i v Egyptě. Aktivní jsou zde zejména různé odnože vzniklé z Muslimského bratrstva. Mezi nejaktivnější patří Islámský džihád a Islámská skupina. Po zavraždění egyptského presidenta Anvara Sadata Islámským džihádem se násilí v Egyptě stupňuje. Tato radikální hnutí využívají zejména současné špatné ekonomické situace a získávají své stoupence poskytováním sociální pomoci těm nejchudším vrstvám. Obě skupiny slibují řešení současné sociální, hospodářské a politické situace návratem k islámským zvyklostem. V roce 1992 Islámská skupina své teroristické útoky směřuje zejména proti zahraničním turistům, útočí tak zejména na autobusy, zahraniční banky a další „prohnilé“ západní instituce. Jeden z nejbrutálnějších útoků se odehrává v roce 1996 nedaleko hotelu Evropa v Káhiře. Ve chvíli, kdy do autobusu před hotelem nastupovalo 200 řeckých turistů, na ně zahájili palbu tři muži s automatickými puškami. Tento útok trval pouze minutu, ale zahynulo při něm 18 osob a 15 jich bylo zraněno. Islámská skupina má také na svědomí útok na Světové obchodní centrum v New Yorku v roce 1993, kde výbuch usmrtil šest osob a přes tisíc zranil. Je možné, že právě tímto útokem se inspirovali teroristé, kteří jsou zodpovědní za tragický útok na Světové obchodní centrum v roce 2001. Hnutí Islámský džihád bylo založeno v roce 1978 a jejich náboženská ideologie je značně extrémnější než ta Islámské skupiny. Strategie Islámské džihádu byla zejména infiltrace vojenských a policejních kruhů a atentáty na důležité vládní představitele. Nejznámějším atentátem, který skupina provedla, byl útok na egyptského prezidenta Anavara Sadata v roce 1981. K atentátu došlo na vojenské

přehlídce v Káhiře, která se konala na oslavu výročí války v roce 1973. Islámský džihád provedl útok tak, že v průvodu se nacházeli čtyři jeho členové převlečení za vojáky egyptské armády, kteří byli vyzbrojeni automatickými zbraněmi a ručními granáty. Během průvodu útočníci vystoupili ze své formace a zaútočili na tribunu, ve které se nacházel Sadat a jeho hosté. Ten byl smrtelně zraněn a umírá. Čtyři teroristé zodpovědní za tento atentát byli zatčeni a následně popraveni. (Tůma, 2001, s. 382-389)

Třetí velmi důležitou událostí v 80. letech byla invaze Sovětského svazu do Afganistánu. Důvodem této invaze byla zejména podpora zdejší komunistické vlády, která se v Afganistánu setkávala s velkým odporem. A také strach z možného rozšíření tamějšího islámského fundamentalismu do sousedních muslimských zemí. Sovětský svaz vstupuje do Afganistánu 25. prosince 1979 a opouští ho až o deset let později v roce 1989 (Tůma, 2001, s. 455). Proti sovětské okupaci na území Afganistánu vzniká důmyslný odboj, jehož základním principem se stává Islám. Bojovníci toho odboje se nazývali mudžahedíni. Tento název pochází z pojmu džihád a doslova znamená bojovníci za džihád. (Makariusová, 2013, s. 72) Mudžahedíni páchali teroristické útoky proti vojákům, vojenským zařízením a civilním cílům a také hromadně popravovali osoby podezřelé ze spolupráce s novou vládou. Vláda na tyto útoky reagovala velmi brutálně, podezřelí byli zatýkáni, vražděni a mnohdy i mučeni. Tato válka si vyžádala mnoho obětí, během deseti let zde zahynulo 15 000 vojáků Rudé armády a asi 1,5 milionu Afgánců. Po odchodu sovětů z Afganistánu boje neskončily, v roce 1994 se zde objevuje radikální hnutí Tálibán. Toto hnutí během 12 měsíců obsazuje polovinu Afganistánu a v roce 1996 jejich vůdce Mullah Muhamad Omar prohlašuje Afganistán za islámský stát.

2.4 Islámský fundamentalismus

Pojem fundamentalismus byl poprvé použit v 19. st. ve spojitosti s církevními protestanty na americkém Jihu. Tato hnutí se vyznačovala zejména svým odporem k technickému pokroku, konzumní a materiální společnosti a liberálním hodnotám. Například křesťanští fundamentalisté trvali na doslovné chápání Bible a usilovali o návrat k základním křesťanským tradicím. Ve své knize *S puškou a koránem* Miloš Mencl (2008, s. 64) definuje fundamentalismus, jako náboženský proud, který vyzývá společnost k morální obrodě na základě návratu k jeho základům. Dále se ve své knize zmiňuje o tom, že přestože výraz Islámský fundamentalismus není úplně přesný, tak je

k popisu daného společensko – ideologickému fenoménu v islámském světě nejvhodnější.

Islámský fundamentalismus se vyznačuje následujícími rysy (Mencl, 2008, s. 66):

- a) Sdružují se v náboženských skupinách, hnutích nebo politických stranách.
- b) Jejich posláním je morální obrození společnosti, její ochrana před zkaženými a zkorumpovanými režimy, které lživě předstírají, že jsou více či méně islámské.
- c) Vlastní zkorumpované režimy považují kvůli podpoře západních zemí za neislámské.
- d) Jako formu odporu používají následující strategie:
 - dlouhodobé trpělivé agitace kombinované s infiltrací do režijních struktur (Muslimští bratři),
 - totální odmítnutí dekadentního stavu a pasivní rezistence vůči němu formou odchodu do ústraní, po níž bude následovat návrat ve slavném džihádu (organizace typu al-Takfír wal-Hijra v Egyptě a jinde),
 - radikální akce (individuálního teroru, atentátů na politiky například atentát na Sadáta v roce 1981),
 - v posledních letech také časté akce sebevražedných atentátníků (Hamás, al-Džihád al-islámí, al-Qáida a jiné skupiny v Íráku, Afganistánu apod.).
- e) Ve vedení výše uvedených skupinách a hnutích jsou téměř výhradně nábožensky nevzdělaní aktivisté, agitátoři apod., kteří využívají svého charismatického vlivu na mobilizaci omezené části veřejnosti a jejich výklad islámských znaků a symbolů bývá vulgární a nepřesný.
- f) Sunnitská islámsky motivovaná hnutí obvykle nemívají vazbu na ulamá dotyčného státu, ačkoliv ty je ve svých prohlášeních často skrytě podporují.
- f) Naopak je tomu v šíitském prostředí kde jsou náboženské autority (ájatolláhové a jiní šíitští hierarchové) velmi často v čele těchto opozičních hnutí.
- g) Při analýze fundamentalistických struktur je nutné přihlížet k tomu, že pouze jen několik z nich používá taktiku individuálního teroru (například palestinský Islámský džihád) a ne všechna islámská hnutí jsou fundamentalistická (íránští Mudžahedíni).

Zhruba v 90. letech 20. století se stává „klasický“ islámský fundamentalismus sedmdesátých a osmdesátých let velice nepopulární a to zejména z důvodu zklamání islámského obyvatelstva a netrpělivosti nové generace. Tato generace se již nechce věnovat složitému studiu islámského náboženství a praktikovat šáriou dané rituály. Následkem toho se tedy islámský fundamentalismus stává radikálnější. Jeho základní ideologií již není vytvoření islámského státu, jak ho chápalo Muslimské bratrstvo, ale jeho cílem se stává jak Mencl (2008, s. 70) ve své knize zmiňuje „*pouhá destrukce, nastolení atmosféry chaosu a paniky a spektakulární zraňování či ponižování nepřítel, které sice postrádá hlubší smysl, ale budí zájem světových sdělovacích prostředků*“. V rámci tohoto radikálního proudu vznikají hnutí, jejichž ideologie je postavená na z kontextu vytržených pasážích z knih Sajjida Qutba a jemu, podobným teoretiků, a kteří nemají problém využívat k páchání teroristických útoků malé děti nebo teenagery. (Mencl, 2008, s. 72)

2.5 Terorismus a islámské právo

Islámské právo (*šaría*) existuje ve dvou podobách a to v podobě *šíitské* a *sunnitské*. Vzhledem k tomu, že v současné době 90 % muslimů patří k hlavnímu proudu islámu a to k sunnitům, je tedy praktikováno zejména právo sunnitské. Šíitské právo je ve větší míře praktikováno pouze Íránu, kde se k této větvi hlásí až 89 % procent tamního obyvatelstva. (Bílková, 2002, s. 18)

Hlavními prameny sunnitského práva jsou *Korán*, *sunna*, *idžmá* a *qijás*. Korán a sunna jsou považovány za hlavní prameny, zatímco idžmá (konsenzus známých autorit) a qijás (rozhodování na základě analogie s Koránem a sunnou) jsou prameny vedlejšími. Korán je rozdělen do 114 súr (kapitol), které obsahují Boží sdělení proroku Muhammadovi. Sunna je tvořena souborem výroků a příběhů Proroka Muhammeda a slouží k doplnění, vysvětlení a potvrzení výroků z Koránu. (Bílková, 2002, s. 28)

O terorismu se v Koránu ani sunně nepíše, jen se ho některá jejich ustanovení okrajově dotýkají. Islám jako jakékoliv náboženství odmítá zbytečnou krutost a žádá od svých věřících tolerantnost, spravedlivost a úctu k lidskému životu. (Hübsch, 2001, s. 22)

2.5.1 Džihád

Džihád je jedním z nejdůležitějších pojmů islámské věrouky a právní teorie, ale také jeden z nejkontroverznějších. Ve smyslu náboženského pojmosloví znamená samé ušlechtilé věci jako například odevzdávat se do vůle boží, dávat almužnu potřebným, konat dobro v souladu s islámským etickým kodexem ale i potírat zlo v sobě samém. Ale na druhou stranu přikazuje šíření islámu a to třeba i za pomoci síly. (Mendel, 2010, s. 32)

Islámští právní znalci (ulamá) rozlišují čtyři roviny, v nichž se věřící může účastnit džihádu:

- a) džihád srdcem (*al-džihád bi'l-kalb*) – jedná se prohlubování své víry a odolávat pokušení, kterému je věřící dennodenně vystavován,
- b) džihád jazykem – (*al-džihád bi'l-lisám*) – jedná se o šíření islámu misijní činností,
- c) džihád rukou - jedná se zejména o provozování charitativní a jiné záslužné činnosti,
- d) džihád mečem – znamená šíření islámu za pomoci násilí. (Mendel, 2010, s. 34).

V současné době je džihád chápán spíše ve významu „svaté války“, který je ovšem velmi často mylně vyložen spíše jako klasická válka, ve které jde zejména o rozšíření politického či mocenského vlivu. Má-li džihád podobu války, je to zejména válka za Boha a je to výhradně válka náboženská. (Mendel, 2010, s. 35)

Pojem džihád můžeme nalézt i v Koránu a suně, kde je rozdělen na velký a malý džihád. Velký džihád (*al-džihád al-akbar*) je boj věřícího s jakýmkoliv pokušením a malý džihád (*al-džihád al-asghar*) jsou ostatní výše zmiňované varianty. Dále také islámské právo šaría vymezuje pravidla, kdy je možné šířit islám za pomoci násilí, jaké násilné prostředky lze k tomu použít a jakých se naopak vyvarovat. Džihád ve smyslu prohloubení víry je povinností všech v dané společnosti až na výjimky uvedené v islámském právu šaría. Jsou jimi zejména nezletilí, nemocní, otroci a ženy. Dále také chudí fakíh, který je nejschopnější autorita ve městě, a mladiství, kteří nedostali od rodičů povinnost účastnit se džihádu. Ale dojde-li k útoku nepřítele, jsou povinni se boje zúčastnit všichni. (Mendel, 2010, s. 74)

Po teroristických útocích ve Spojených státech dne 11. září 2011 začal být džihád spojován zejména s terorismem. V této době se také začíná objevovat pojem globální džihád, jehož hlavním cílem je zabránit destabilizaci poměrů v muslimském světě a naopak způsobit rozvrat ve světě nevěřících a na územích, kde vládou zkorumpované režimy. Začínají se objevovat teroristická uskupení, jejichž výklad pojmu džihád je značně radikální. (Mendel, 2010, s. 266)

2.5.2 Prostředky islámského terorismu

Islámský terorismus využívá k dosažení svých cílů všechny možné prostředky stejně, jako jakýkoliv jiný terorismus. Používají klasické metody jako je použití střelných, bodných a sečných zbraní, výbušnin, únosy a braní rukojmí apod. (Krulík, 2008, s. 18) Ale nejčastěji využívanou metodou je sebevražedný teroristický útok. Při sebevražedném útoku je jeho pachatel připraven obětovat svůj život při pokusu o zničení nebo zničení cíle teroristického útoku, obvykle za účelem dosažení jistého politického cíle. Úspěšnost útoku tedy přímo závisí na smrti útočníka. (Alvanou, 2016, s. 1)

Sebevražedné útoky jsou obvykle páčány dvěma způsoby. První způsob je takový, že útočník sám nese výbušné zařízení a to buď tak, že jej má připevněné na svém těle za pomoci různých opasků, vest nebo třeba batohů nebo jej nese například v krabici, kufru nebo kabele. Nevýhodou tohoto způsobu útoku je takový, že útočník může nést jen omezené množství výbušnin. Ale naopak je výhodný v tom, že útočník nesoucí výbušninu se snadněji dostane k těžko dosažitelným cílům, jako jsou různé vlivné osoby, komerční letadla a vysoce střežená místa a také je velmi logisticky nenáročný. Druhým způsobem je umístění výbušnin do dopravních prostředků ať už na zemi, na moři nebo ve vzduchu. Nejpoužívanější metodou je umístění výbušnin do nákladního automobilu nebo osobního automobilu. Ale výbušnin již byly vloženy i například do rámu kola nebo na povoz taženého osly. Nespornou výhodou toho způsobu je velké množství výbušnin, jež lze do dopravního prostředku uložit a jeho pohyblivost. Ale na druhou stranu je tento typ útoku mnohem náročnější na logistiku a je zde také nutnost ukrytí automobilu do té doby, než bude použit k sebevražedné akci. (Alvanou, 2016, s. 2)

Výhody sebevražedných útoků:

- **velká oddanost misi:** Vychází z islámské koncepce džihádu, kdy je sebevražedný útočník považovaný za mučedníka (*shadid*), který obětuje svůj život bojem za džihád v tzv. „svaté válce“. A tím to zajistí úctu jak sobě, tak i své rodině a po své smrti bude odměněn vstupem do ráje.
- **výbušné zařízení je přesně dopraveno na místo útoku:** Útočník nesoucí výbušné zařízení je velmi těžko odhalitelný a téměř neviditelný, dokud nedojde k odpálení zařízení.
- **možnost napadnutí těžko dostupných cílů:** Cíle, které nelze napadnout klasickým bombovým útokem lze napadnout. Jedinec nesoucí výbušninu snadněji proklouzne bezpečnostními opatřeními.
- **lze mu velmi těžce zabránit:** Při klasickém bombovém útoku je zařízení ponechané na místě a pachatel obvykle před výbuchem utíká do bezpečí. Tímto únikem vytváří příležitost, kdy lze zařízení najít a zneškodnit. Naopak při sebevražedném útoku většinou žádná taková příležitost není, vzhledem k tomu že je i útočník schopen se kdykoliv sám odpálit.
- **po provedeném útoku, se již obvykle na místě výbuchu nenachází nikdo živý:** Není zde tedy nikdo, koho by bylo možné vyslechnout a tím je zajištěna bezpečnost teroristické organizace zodpovědné za daný útok.
- **na místě výbuchu se nenachází žádný zranění spolupachatelé.**
- **psychologický efekt:** Sebevražedný útočník je obvykle výbuchem úplně roztrhán a svědci, kteří jsou tomuto pohledu vystaveni, bývají obvykle velmi silně traumatizováni. (Alvanou, 2016, s. 3)

Cíle sebevražedných útoků:

- **obecná veřejnost** - cílem útoku se obvykle stávají nejfrekventovanější místa, kde se pohybuje co nejvíce lidí (veřejné dopravní prostředky, restaurace, noční kluby, koncerty, nákupní střediska apod.),
- **police a armáda** - cílem útoku se mohou stát jak jednotlivý policisté a vojáci tak i policejní stanice, velitelská stanoviště a vojenské základny,
- **infrastruktura** - jedná zejména o cíle jako je veřejná doprava, ať už pozemní, letecká nebo železniční dále také elektrárny, jaderné elektrárny apod.,
- **vlivné osoby** - samotná osoba nesoucí výbušninu mnohem snadněji proklouzne bezpečnostními opatřeními,

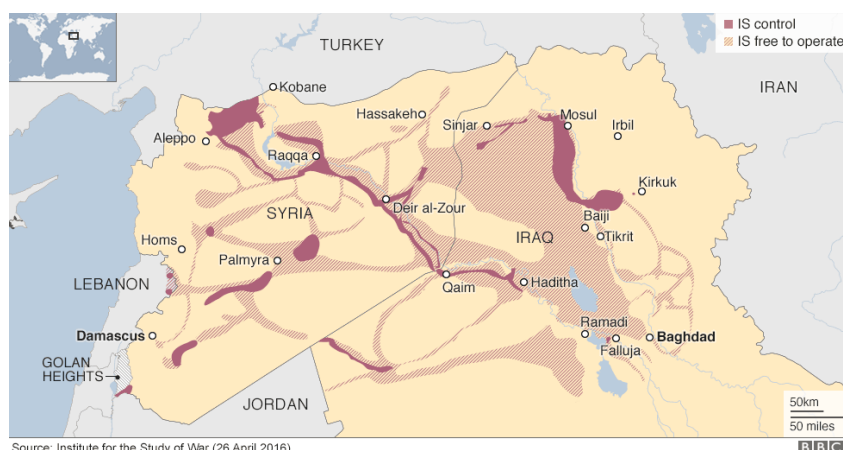
- **symbolické cíle** – typickým příkladem je teroristický útok na americké Světové obchodní centrum a Pentagon v roce 2001. (Alvanou, 2016, s. 5)

2.6 Vybrané teroristické organizace

2.6.1 Islámský stát

Islámský stát v Sýrii a Iráku (ISIS) známý také jako Islámský stát v Sýrii a Levantě (ISIL), je militantní teroristická organizace s působností zejména v Sýrii a Iráku. Byla založena v roce 1999 Abú Mus'ab az-Zarqáwím, jehož pravé jméno bylo Ahmad Fádíl Nazzál al-Chalajla. Zarqáwím. Pochází z Jordánského města Zarqá, jehož název se stal inspirací pro výběr jeho nového jméno. (Weiss, 2015, s.18) V roce 2004 Zarqáwí svou organizaci připojuje k Al - Káidě a pojmenovává ji Al – Káidou v Iráku (AKI). Během války v Iráku měla AKI na svědomí jedny z největších a nejbrutálnějších teroristických útoků. V roce 2006 je Zarqáwí zabit a do vedení organizace se dostává Abu Hamza al Muhajir. Následně se organizace spojila s několika menšími teroristickými organizacemi a přejmenovala se na Islámský stát v Iráku (ISI). V roce 2010 se do vedení ISI dostává Abú Bakr al-Bagdádí, který v roce 2013 přesouvá ISI do Sýrie a přejmenovává ho na Islámský stát v Iráku a Sýrii. V této době se také ISIS úplně odděluje od Ál – Kaidy. V červnu 2014 vyhláší ISIS chalífát a její vůdce Abú Bakr al-Bagdádí prohlašuje sám sebe za chalífu Ibrahíma. (Friedland, 2015, s. 7)

Cílem teroristických útoků ISIS jsou zejména koaliční vojska a civilisté. K těmto útokům používá rozličné metody, jako nástražné výbušné systémy v automobilech, sebevražedné atentátníky a zejména se stal známým pro veřejné popravování rukojmích. Islámský stát je také zodpovědný za nedávné útoky ve Francii, při kterých přišlo o život 130 osob a dalších 100 jich bylo zraněno. (www.web.stanford.edu)

Obrázek 2 Území pod kontrolou ISIS v roce 2016 (www.bbc.com)

2.6.2 Talibán

Teroristická organizace Talibán byla založena v roce 1994 Muhammada Umarem. Původně se skládala z mudžahedínů, kteří bojovali proti invazi Sovětského svazu do Afganistánu v roce 1980 a Paštúnů. V roce 1996 po odchodu Sovětského svazu z Afganistánu zde přebírá kontrolu právě Talibán. Za jeho vlády byla v zemi zavedena nejtvrďší verze islámského práva šaría. Probíhaly zde popravy, bičování, kamenování a jiné násilné tresty. Talibán také poskytl útočiště Usáma Bin Ládinovi po teroristických útocích ve Spojených státech v roce 2001. (Institute for economic & peace, 2015, s. 45)

Ke svržení vlády Talibánu dochází v roce 2001 při invazi Spojených států amerických (USA) a Severoatlantické aliance (NATO) do Afganistánu. V té době Talibán přichází o moc a rozpadá se. V roce 2006 se Tálibán znova reorganizuje a jeho vliv čím dál víc roste. V roce 2010 obsadil město Mardžáh v provincii Hílmánd a trvalo téměř 3 týdny, než se jej koalici podařilo vytlačit. (www.novinky.cz) V současné době má Tálibán pod kontrolou největší území Afganistánu od roku 2001. Příčinou toho obrovského nárůstu je zejména stažení vojáků NATO z Afganistánu (www.zpravy.idnes.cz)

Obrázek 3 Území působnosti Tálibánu (www.nctc.gov)

2.6.3 Boko Haram

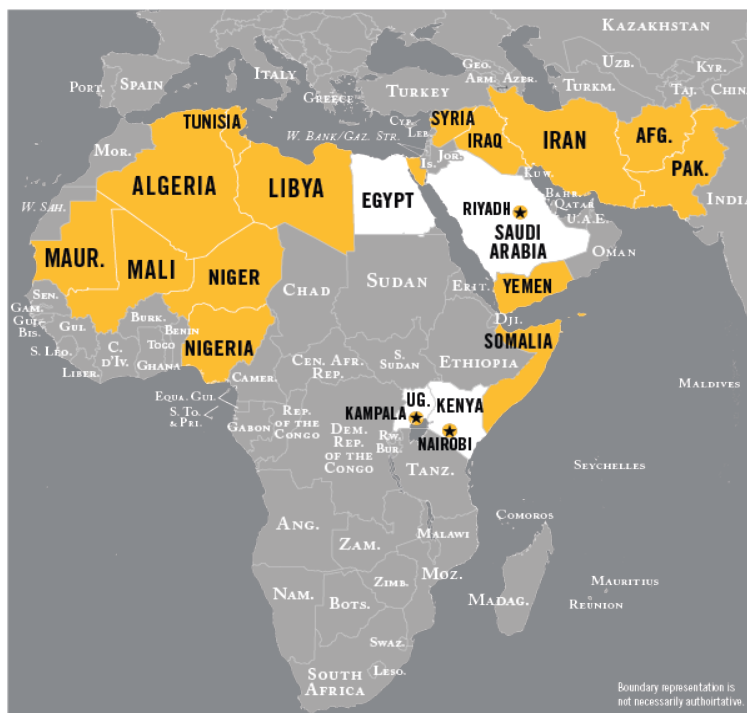
Boko Haram je teroristická organizace působící zejména v Nigérii. Jejím cílem je nastolení Islámského státu v Nigérii. Organizace existuje v různých podobách již od roku 1990, ale oficiálně byla založena v roce 2002 islámským duchovním Mohmedem Yusufem. Po jeho smrti v roce 2009 se stává mnohem násilnější. V roce 2010, pod vedením nového vůdce Abubakar Shekau, vyhláší Boko Haram džihád proti Nigerijské vládě a USA. Organizace provádí teroristické útoky zejména za použití improvizovaných nástražných systémů proti měkkým cílům, jako jsou školy, náboženské instituce, obchody a dokonce i celá města. (www.nctc.gov) Celkově prý bylo zabito deset tisíc osob v souvislosti s násilím páchané skupinou Boko Haram. Skupina má na svědomí sebevražedný útok na budovu Organizace spojených národů v Abuje, opakované útoky na školy, při kterých přišlo o život nesčítelně studentů a únos více jak 200 děvčat ve věku mezi 16 – 18 lety z dívčího gymnázia. (www.cfr.org)

Obrázek 4 Území působnosti Boko Haram (www.nctc.gov)

2.6.4 Al - Káida

Al – Káida je jednou z největších militantních organizací na světě. Byla založena v roce 1988 Usáma Bin Ládinem po invazi sovětů do Afganistánu. Během let si vybudovala spojení a následovníky téměř po celém světě a je zodpovědná za ty největší a nejznámější útoky za posledních 25 let. Hlavním cílem Al – Káidy je vytvořit v muslimském světě chalífát a zbavit ho jakékoliv západní influence. (www.nctc.gov) V roce 1998 vydala Al – Káida prohlášení, ve kterém prohlásila, že povinnost každého muslima, je zabít občany USA a jejich spojence kdekoliv na světě. A o tři roky později, 11. září teroristé z Al – Káidy unášejí čtyři civilní letadla. Dvě z nich narážejí do Světového obchodního centra v New Yorku, třetí do Pentagonu ve Washingtonu a čtvrté havarovalo na poli v Pensylvánii. Při tomto útoku přišlo o život 3000 lidí a mnoho jich bylo zraněno. Reakcí USA na tyto útoky byla 7. října 2001 invaze do Afganistánu. V roce 2011 je Usáma Bin Ládín Spojenými státy zabit a do vedení Al – Káidy se dostává Ajmán Zavahrí. I po smrti Usáma Bin Ládina je Al – Káida pořád aktivní, jen již ne tolik jako před jeho smrtí. (www.web.stanford.edu)

Obrázek 5 Území působnosti Al – Káidy(www.nctc.gov)

3 Cíle práce

Základním cílem teoretické práce je přinést ucelený přehled o islámském terorismu. Je zde popsán jeho historický vývoj, vybrané teroristické organizace, metody, cíle a prostředky

Cílem praktické části je zhodnotit a komparovat vybrané teroristické útoky. Zejména způsob jejich provedení, použité síly a prostředky a provedená následná bezpečnostní opatření. Výsledkem práce je analýza vybraných teroristických útoků, na základě které budou navrženy doporučení pro budoucí eliminaci či snížení jejich následků

Cíle práce:

- přinést ucelený přehled o islámském terorismu a objasnit jeho historický vývoj,
- popsat vybrané teroristické organizace islámského terorismu, jeho cíle, metody a prostředky,
- zhodnotit a komparovat vybrané teroristické útoky,
- navrhnout doporučení pro budoucí eliminaci či snížení jejich budoucích následků.

3.1 Metodika

Praktická část bakalářské práce byla vzhledem k jejím stanoveným cílům zpracována formou literární rešerše. Informace o vybraných teroristických útocích byly vyhledávány na zahraničních a českých webech, v odborných periodikách a knihách.

Pro účely této práce byly vybrány útoky v Paříži 2015 a útoky v Bruselu 2016. A tyto události byly následně pomocí metody komparace, porovnávány. Dále byla na informace zjištěné v praktické části použita metoda analýzy, na základě které byla navržena doporučení pro budoucí eliminaci či snížení následků teroristických útoků.

4 Praktická část

4.1 Teroristický útoky v Paříži 2015

V pátek 13. listopadu 2015 proběhl jeden z největších a nejtragičtějších teroristických útoků v Evropě. Tento útok se stal v hlavním městě Francie, v Paříži, kde teroristé provedli šest koordinovaných sebevražedných útoků, při kterých přišlo o život 130 osob a celkem 350 jich bylo zraněno.

4.1.1 Terorismus ve Francii

Ve Francouzské historii se objevují téměř všechny typy moderního terorismu. V roce 1960 se zde objevuje pravicový terorismus. Dále pak v letech 1970 – 1980 terorismus levicový a nacionální terorismus na Korsice a Baskicku. A v roce 1990 se zde začíná objevovat terorismus islámský. (www.ict.org.il)

Od roku 1970 do roku 2014 proběhlo ve Francii 2 580 teroristickým útokům, při kterých přišlo o život celkem 269 osob včetně 15 útočníků. Teroristickým útokem s největším počtem úmrtí byl do roku 2014, útok v Marseille v roce 1978, při kterém přišlo o život 9 osob. Teroristické organizace, které během těchto let byly nejaktivnější, byly zejména Osvobozenecká protiteroristická skupina, Arménská tajná armáda pro osvobození Arménie, Korsická národně-osvobozenecká fronta, Ozbrojená islámská skupina a Organizace Abu Nidala. (Miller, 2015, s. 5)

Tabulka 1 Teroristické organizace ve Francii od roku 1970 – 2014 (Miller, 2015, s. 5)

Skupina	Počet úmrtí	Počet útoků
Osvobozenecká protiteroristická	17	15
Arménská tajná armáda pro osvobození Arménie	14	50
Korsická národně - osvobozenecká fronta	13	637
Ozbrojená islámská	10	9
Organizace Abu Nidala	10	4

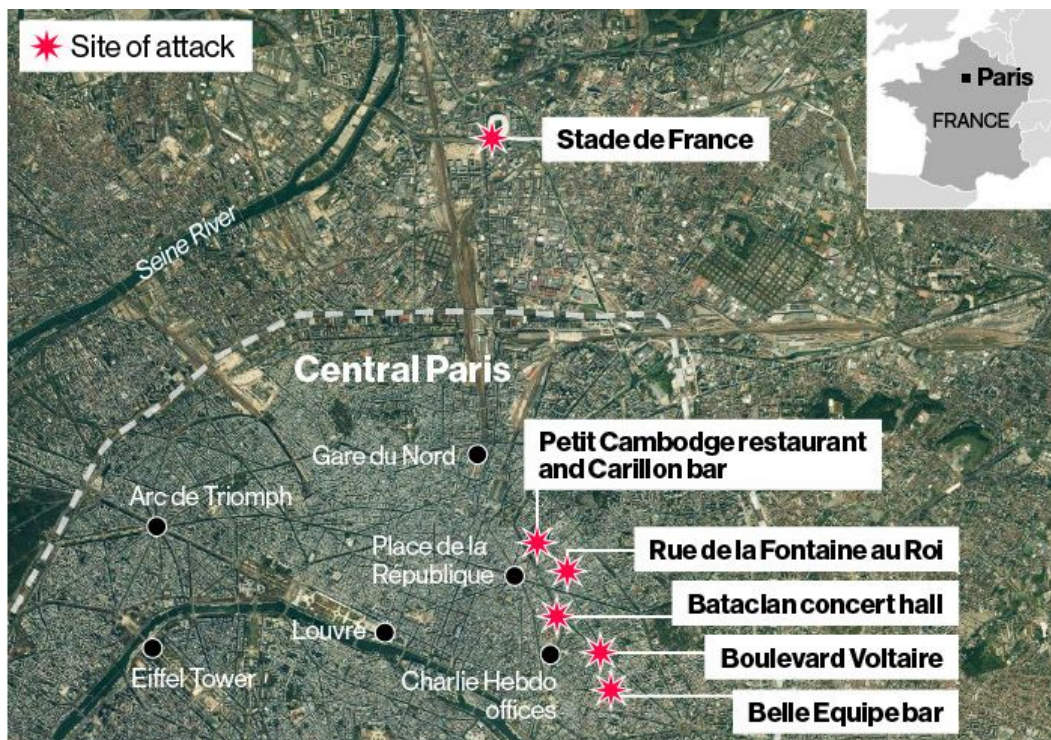
Největší teroristické útoky od roku 1970 – 2015:

- **20. května 1978:** Palestiňští militanti zaútočili na francouzské letiště Orly, konkrétně na pasažéry letící do Tel Aviva. O život zde přišlo osm osob, z toho byli tři pachatelé útoku, dva policisté a tři cestující.
- **3. října 1980:** Před pařížskou synagogou dochází k výbuchu, který usmrtil čtyři osoby a dalších dvacet jich zranil.
- **29. března 1982:** Teroristický útok na vlak jedoucí z Toulouse do Paříže, zde zemřelo pět osob a 77 jich bylo zraněno.
- **15. července 1983:** Výbuch bomby na francouzském letišti Orly usmrtil osm osob a 54 jich zranil.
- **17. září 1986:** Výbuch bomby před obchodem v Paříži, o život přišlo sedm lidí a 55 jich bylo zraněno.
- **19. září 1989:** Mimo Francii dochází k výbuchu osobního letadla patřící francouzským aerolinkám, zahynulo zde 170 osob a z toho 54 jich bylo francouzské národnosti.
- **25. července 1995:** Dochází k výbuchu bomby ve vagónu pařížského metra, osm lidí bylo zabito a 119 zraněno.
- **3. prosince 1996:** V pařížském metru dochází k explozi bomby v pařížském metru, o život zde přišlo 8 lidí a 99 jich bylo zraněno.
- **11. března 2012:** Mohamed Melah inspirovaný Al – Káidou, zastřelil sedm lidí. (www.nzherald.co.nz)
- **7. ledna 2015:** Teroristé zaútočili na redakci satirického časopisu Charlie hebdo, kde zastřelili několik novinářů. Při tomto útoku přišlo o život 12 lidí a deset jich bylo zraněno. (www.edition.cnn.com)
- **13. listopadu 2015:** Koordinovaný útok na sportovní stadion Stade de France, na francouzské restaurace a bary a na koncertní sál Bataclan. Při těchto útocích přišlo o život 130 osob a 350 jich bylo zraněno.

4.1.2 Průběh teroristického útoku

Teroristický útok se odehrál v pátek v noci, dne 13. listopadu 2015. Teroristé provedli šest koordinovaných útoků na různá místa v Paříži a to téměř ve stejnou dobu.

Celkem 9 teroristů bylo rozděleno do tří skupin po třech a každá skupina měla přidělen útok, který měla provést. (www.aon.com)

Obrázek 6 Místa teroristických útoků ve Francii (www.dianaswednesday.com)

Na výše uvedeném obrázku je vidět šest míst v Paříži, které se staly cílem teroristických útoků. Tyto místa jsou:

- sportovní stadión Stade de France,
- restaurace Le Petit Cambodge a bar Le Carillon,
- terasa restaurace La Casa Nostra nacházející se v ulici Rue de la Fontaine-au-Roi,
- bar La Belle Équipe,
- kavárna Comptoir Voltaire v ulici Boulevardu Voltaire,
- koncertní sál Bataclan.

Sportovní stadión Stade de France

V den útoků se na sportovním stadionu odehrával přátelský fotbalový zápas mezi Německem a Francií. Toto utkání na stadionu sledovalo přes 79 000 návštěvníků, spolu s francouzským prezidentem Françoise Hollandem. První výbuch zazněl kolem čtvrt na deset večer, když se jeden z teroristů pokusil dostat na stadión bránou G, v čem mu zabránil člen ochranky, který si všiml sebevražedné vesty. Útočník se lekl, podstoupil

a následně se odpálil. Při tomto výbuchu přišel o život jen terorista a jeden kolemjdoucí. V půl desáté se u brány H odpálil další terorista. V té době se v okolí nikdo nenacházel a o život tedy přišel pouze útočník. Třetí výbuch proběh ve 21:53 u nedalekého McDonaldu a kromě útočníka nebyl nikdo zabit. Francouzský prezident byl po prvním výbuchu evakuován do bezpečí a zápas pokračoval dál. (www.terrorism-info.org.il)

Teroristické útoky na bary a restaurace

Další z útoků se odehrál ve 21:25, ve velmi frekventované čtvrti plné restaurací a barů. Dva útočníci ozbrojeni útočnými puškami AK-47, přijeli před restauraci Le Petit Cambodge a bar Le Carillon a přímo z automobilu začali střílet na lidi nacházející se na terase. Teroristé zde usmrtili 15 osob a 10 jich velmi kriticky zranili. Po té se výše uvedení útočníci přesunuli před restauraci La Cosa Nostra v nacházející se v ulici Rue de la Fontaine-au-Roi, kde ve 21:32 zahájili střelbu na terasu restaurace. Zde zastřeli pět osob a osm jich vážně zranili. Dále se útočníci přesouvají do ulice Rue de Charonne před bar La Belle Équipe a ve 21:36 zahajují střelbu na osoby sedící na terase baru. Zde usmrtili 19 osob a dalších devět zranili. Ve 21:40 se nedaleko kavárny Comptoir Voltaire odpálil sebevražedný terorista, kromě útočníka, který přišel o život, nebyl nikdo zraněn. (www.terrorism-info.org.il)

Teroristický útok na koncertní sál Bataclan

Největší počet obětí měl útok provedený na koncertní halu Bataclan. V den útoku se zde odehrával koncert americké skupiny Eagles of Death Metal a v koncertním sále se v té době nacházelo 1 500 osob. Kolem 21:40 vstupují do budovy 3 maskovaní útočníci vyzbrojeni útočnými puškami AK-47 a začínají střílet do publika. Tento útok trval 20 minut a útočníci si mezitím stihli dvakrát až třikrát vyměnit zásobník. Přeživší se snažili utéci skrze nouzové východy ven na ulici, někteří na střechu nebo se skrývali na toaletách a někteří zůstávali ležet na podlaze a předstírali mrtvé. (www.aon.com) Ve 21:45 přijíždí na místo první policisté, kteří pomáhají evakuovat osoby, kterým se podařilo útočníkům utéci. V té chvíli také do budovy vstupují první policisté, kterým se daří jednoho útočníka zastřelit. Ale následně se pod palbou stahují a čekají na další posily. Ve 22:15 se útočníci přesouvají do patra a následně se zde i s 60 rukojmími uzavírají v místnosti. Několik minut po té na místo přijíždí Brigade of Research and Intervention (BRI), následovaná elitní taktickou jednotkou Research, Assistance, Intervention, Deterrence (RAID). První jednotka BRI vstupuje do budovy v 10:30.

Následně probíhá evakuace raněných a policejní jednotky prohledávají a zabezpečují budovu. Teroristé se stále nacházejí v uzamčené místnosti a snaží se vyjednat s policií. V 0:20, po té, co si policie uvědomila, že útočníci se nehodlají vzdát a mají v plánu zastřelit rukojmí, zahajují bezpečnostní složky zásah na koncertní sál. Při útoku přišlo o život celkem 89 osob včetně 3 útočníků. (www.news.vice.com)

Časová osa útoků:

- 21:20 první výbuch u stadionu Stade de France (Gate D),
- 21:25 střelba z auta Seat Leon na Rue Bichat (Le Petit Cambodge a Le Carillon),
- 21:30 další výbuch sebevražedného útočníka u stadionu Stade de France (Gate H),
- 21:32 střelba na Rue de la Fontaine-au-Ro (restaurace La Casa Nostra),
- 21:36 střelba z auta Seat Leon na Rue de Charonne (bar Le Belle Equipe)
- 21:40 exploze sebevražedného útočníka na ulici Boulevard Voltaire (u Bataclan)
- 21:40 střelba v koncertní síni Bataclan,
- 21:53 třetí výbuch u Stade de France (u McDonalds)

4.1.3 Způsob útoku

Teroristické útoky v Paříži jsou způsobem, kterým byly provedeny, přirovnávané k útokům, které se staly v indickém městě Bombaji. Zde deset teroristů zabilo 164 osob a více jak 300 jich zranilo. Tento útok se stal světovým příkladem, jak může malá skupina sebevražedných útočníků paralyzovat velké město a získat si světovou pozornost. V Bombaji teroristé taktéž použili útočné pušky AK-47 a zaútočili na vysoce frekventovaná místa ve městě. A stejně tak zajali rukojmí, jen s tím rozdílem, že to provedli v pětihvězdičkovém hotelu. Je tedy možné, že teroristé, kteří jsou zodpovědní za teroristické útoky v Paříži, se inspirovali právě útoky v Bombaji. (<http://www.ibtimes.co.uk>)

Při útocích v Paříži byly použity kromě útočných pušek ještě výbušniny, konkrétně je měli útočníci připravené na svém těle pomocí vest a pásů. Výbušniny byly

vyrobeny z peroxidu acetonu (TATP). TATP je prakticky směs skládající se z peroxidu vodíku, acetonu a kyseliny sírové, dusičné a chlorovodíkové. Tyto chemikálie jsou vcelku snadno dostupné a dají se sehnat běžně v obchodech. TATP je ale také třaskavina, která je velice nestabilní a citlivá na náraz, tření a statickou elektřinu. Velmi často se tedy stává, že TATP exploduje mnohem dříve, než bylo původně zamýšleno. Proto výrobce, který vyrobil výbušniny použité v Paříži, musel být velice zkušený, aby se mu podařilo vyrobit sebevražedné vesty stabilní natolik, aby je bylo možné při těchto útocích použít. (Weimeng, 2015, s. 3) Dále také některé zdroje uvádějí, že k výbušninám ve vestách, byly přidány šrouby a hřebíky, pro co největší smrtící účinek. (www.aon.com)

4.1.4 Pachatelé

K útokům se velmi rychle přihlásil Islámský stát, který zveřejnil na různých sociálních sítích prohlášení s názvem „Prohlášení o blahoslaveném útoku proti křižákům Francie“. Při následném vyšetřování útoků, se vyšetřovatelům podařilo zjistit totožnost téměř všech pachatelů, kteří se na útocích podíleli. Jak již bylo výše zmíněno, útočníků bylo celkem devět. Sedm z nich zemřelo přímo při útocích a další dva byli zabití o pár dní později, při pokusu policie o jejich dopadení. (www.bbc.com)

Za pachatele, kteří byli zodpovědná za střelbu na restaurace a bary v Paříži, byli označeni Abdelhamid Abaaoud, Chakib Akrouh a Brahim Abdeslam. Všichni tři útočníci pocházeli z Belgie a Abdelhamid Abaaoud byl považován za vůdce teroristických útoků.

Teroristé, kteří zaútočili na koncertní halu Bataclan, byli Omar Ismail Mostefai, Samy Amimour a Foued Mohamed-Aggad. Všichni tři útočníci byli francouzské národnosti. Abdeslam a Mostefai odpálili sebevražedné vesty při zásahu policie na halu Bataclan a Mohamed-Aggad byl zastřelen policisty. O všech třech útočnících se vědělo, že byli spjati s terorismem. (www.bbc.com)

Dva útočníky, kteří se podíleli na útoku na sportovní stadion Stade de France se nepodařilo identifikovat. Ale podle otisků prstů vyšetřovatelé zjistili, že oba dva se dostali do Evropy přes řecký ostrov Leros spolu s dalšími imigranty. Je tedy možné, že oba dva využili migrační krize a vydávali se za uprchlíky. Třetím útočnícím na stadion byl identifikovaný jako 25 letý Bilal Hadfi, který byl francouzské národnosti a pocházel z Belgie. Ve spojitosti s útoky byl také zadržen 26 letý Salah Abdeslam pocházející

z Bruselu. Abdeslan byl zadržen dne 18. března 2016, čtyři dny před teroristickými útoky v Bruselu, při policejní razii v Belgické obci Molenbeek. Jeho spojitost s pařížskými útoky není úplně jasná, ale vyšetřovatelé našli jeho otisky prstů na výbušninách a třech ručně dělaných pásech v bytě v belgickém městě Schaerbeek. S útoky ho dále spojuje jeho bratr Brahim Abdeslam, který byl jeden ze střelců na restauraci. Dne 26. dubna byl Abdeslam vydán do Francie, kde bude souzen za spoluúčast na pařížských útocích. (www.bbc.com)

4.1.5 Reakce a bezpečnostní opatření

Francouzská vláda ihned po útocích přijala několik opatření:

1. vyhlásila stav ohrožení,
2. uzavřela hranice,
3. zvýšila bezpečnostní opatření,
4. aktivovala nouzové plány (Bílí plán a Červený plán.)

Stav ohrožení ve Francii vyhláší vláda a v případě, že trvá déle než 12 dní, pak jeho prodloužení musí schválit vláda. Stejně jako v České republice, vyhlášení stavu ohrožení dává francouzské vládě právo omezit některá základní práva občanů. Například prefekti, kteří jsou ve Francii vyšší státní úředníci zastupující stát v regionu, mohou při stavu ohrožení regulovat pohyb osob na určitém území, mohou uzavřít divadla, bary a restaurace (pravděpodobně i sportovní události) a zakázat veřejná shromáždění mohou-li způsobit veřejné nepokoje. Dále může být například osobě, u níž je podezření, že by mohla být nebezpečná, nařízeno domácí vězení, dále mohou být v případě potřeby distribuovány vojenské zbraně a také může být povolána armáda jako podpora policie při zajišťování veřejného pořádku. Dále také zákon dovoluje určité omezení sdělovacích prostředků. Stav ohrožení byl ve Francii prodloužen až do 26. května. (<http://www.powerlineblog.com>)

Francouzský prezident dále nařídil obnovení hraničních kontrol na vnitřní hranici s ostatními státy EU. Kontroly na hranicích byly ve Francii a většině členských států EU zrušeny na základě tzv. Schengenské dohody. Ale Schengenská dohoda členskými státy umožňuje hraniční kontroly znovu zavést, to v případě je-li ohrožena vnitřní

bezpečnost daného státu. Francie vyhlásila zavedení hraničních kontrol po útocích 13. listopadu a tyto kontroly trvají do současnosti. (<http://www.powerlineblog.com>)

Na pomoc bylo povoláno až 1 500 vojáků, dále byly také zvýšena bezpečnostní opatření na mezinárodních letištích a některé stanice metra byly uzavřeny. (www.news.nationalpost.com) Taktéž byly ihned aktivovány dva bezpečnostní plány a to tzv. Blank plan (volně přeloženo jako Bílý plán) a Rouge plan (lze volně přeložit jako Červený plán).

Tzv. Bílý plán byl aktivovaný krizovým útvarem Sdružením pařížských nemocnic ve 22:34 hod. A právě to bylo signálem pro nemocnice, aby začaly svolávat potřebný personál a začaly se připravovat na příjem velkého počtu raněných. Dále byla mobilizována francouzská Zdravotnická záchranná služba (Služba mobilní urgentní reanimaci – SMUR). A ačkoli byl tento plán aktivován poprvé od svého vzniku, tak nemocnice i zdravotnický personál zvládl tuto krizovou situaci velmi dobře. Třídění raněných a zajišťování přednemocniční péče měla na starosti SMUR. Krátce po výbuchu na sportovním stadiónu Stade de France začala Služba pro koordinaci urgentní mobilní reanimace (SAMU) vysílat na místo zdravotníky, ze všech osmi základen SAMU nacházejících se v regionu Paříže a s nimi také jednotku pařížských hasičů zasahující spolu s ostatními záchranáři a policií. Koordinační krizový tým se skládal z 15 pracovníků a pěti lékařů, kteří přijímali nouzová volání. Úkolem tohoto týmu bylo organizovat třídění raněných a vysílání mobilních záchranných jednotek (skládající se, z lékaře, sestry a řidiče) k raněným a zajistit jejich následnou distribuci do vhodných nemocnic. V souladu s Bílým plánem a plánem ORSAN (Organizace odezvy zdravotnického systému v mimořádných situacích) bylo vysláno celkem 45 zdravotnických mobilních posádek SAMU a dalších patnáct posádek bylo v záloze. Hasiči byli rozmístěni na místa útoku podle potřeby. Celkem bylo ošetřeno a bezpečně přepraveno do nemocnic 256 raněných a zbytek postižených se dostal do nemocnice vlastními prostředky. Shodou náhody se právě to ráno 13. listopadu 2015 zdravotníci ze SMUR a hasičské jednotky účastnili cvičení, které simulovalo organizaci záchranných prací při vícečetném útoku střelnou zbraní v Paříži. (Hirsch, 2015, s. 1)

Zatímco Bílý plán se týká zejména mobilizace nemocnic a lékařů, tak Červený plán zajišťuje zřízení stanoviště zdravotnické pomoci na místě zásahu, kde je raněným poskytnuta potřebná přednemocniční péče. Po tom co je raněný ošetřen, je následně převezen do předem určené nemocnice, kde už je aktivován Bílý plán. Zraněná osoba

neopouští zdravotnické stanoviště do té doby, doku není schválen její příjem nemocnicí, kam má být převezena. (Joint Comision Resource, 2002, s. 47)

4.1.6 Reakce ostatních států

V reakci na pařížské útoky zvýšili některé státy EU bezpečnostní opatření na veřejných místech s větším počtem osob. Například belgický premiér nařídil zvýšená bezpečnostní opatření na veřejných akcích a doporučil belgickým občanům necestovat do Francie. Velká Británie se rozhodla přezkoumat její stávající bezpečnostní plány a vyhlásila „vážný“ stupeň ohrožení terorismem, což je v Británii druhý nejvyšší stupeň ohrožení. Dále také britská policie navýšila počet policistů hlídkujících na ulicích a letištích. Turecký prezident vyzval ke globálnímu boji proti terorismu a navýšil opatření při každoročním setkání G-20 konaném tento rok v tureckém městě Antalya. Také Rusko zvýšilo bezpečnostní opatření, hlavně ve veřejné dopravě. (<http://www.wsj.com>) Také policie ČR zareagovala na pařížské útoky zvýšeným dohledem na mezinárodních letištích, obchodních centrech a posílila hlídky u Zastupitelského úřadu Francie. Do pohotovosti byli též uvedeni kriminalisté z Úřadu pro odhalování organizovaného zločinu, jehož součástí je i pracoviště Národního kontaktního bodu pro terorismus. (<https://tydenikpolicie.cz/>)

4.1.7 Motiv teroristického útoku

Francie je aktivním členem několika vojenských koalic a je aktivní zejména v boji proti terorismu. Francie podnítila Severoatlantickou alianci, aby zasáhla v Libii, dále je také vojensky angažovaná v Mali, kde má celkem 3 500 vojáků, v Středoafričské republice s 950 vojáky, v Guinejském zálivu, kde má 350 vojáků. Dále se také podílí jako poradce na pomoci Africké koalici v boji proti teroristické organizaci Boko Haram. Dále má celkem 500 vojáků v Adenském zálivu, v Libanonu je jich 900 a v Iráku 700. A nakonec je její armáda od 27. září 2015 v Sýrii. (Colijn, 2015, s. 3)

Francie je jednou z evropských zemí s největším počtem zahraničních bojovníků, kteří odcházející bojovat do Sýrie a Iráku. Dále se také Francie potýká s velkým množstvím zahraničních bojovníků, kteří se odtud vracejí zpátky do Francie. Celkem odešlo bojovat do Sýrie a Iráku více jak 900 francouzských občanů. Na území Francie

žije celkem přibližně pět miliónu muslimů, kteří mají velký problém se sehnáním práce. A to má za následek, že na předměstí Paříže a dalších měst žijí tisíce chudých a nespokojených rodin, které jsou následně velice náchylné k radikalismu. (Colijn, 2015, s. 3)

4.2 Teroristický útok v Bruselu

. Dne 22. března 2016 teroristé zaútočili na mezinárodní bruselské letiště Zaventem a stanici metra Maelbeek, která se nachází poblíž evropských institucí. Při útocích přišlo o život 32 (některé zdroje uvádějí 35) osob a okolo 300 jich bylo zraněno. Jednalo se největší teroristické útoky na území Belgie

4.2.1 Terorismus v Belgii

Stejně jako Francie, tak se i Belgie ve své historii stala terčem jak mezinárodního, tak i domácího terorismu. Kromě toho je také Belgie strategické a diplomatické místo Evropy, kde se nachází hlavní sídlo jak Evropské unie, tak i Severoatlantické aliance. Na jednom místě se tedy nachází instituce reprezentující jak evropské, tak i západní hodnoty a právě proto je Belgie pro teroristy velmi významným cílem jak z praktického, tak i symbolického hlediska.

Od roku 1970 – 2014 došlo v Belgii k 140 teroristických útoků, při kterých zemřelo více jak 40 lidí a 230 jich bylo zraněno. Historicky nejaktivnější teroristická organizace v Belgii byla Komunistická bojová jednotka, která byla zodpovědná za 24 % všech útoků. (www.start.umd.edu)

Největší teroristické útoky v Belgii:

- **27. července 1980** : Člen teroristické organizace Abu Nidal, vhodil ruční granát na oslavu židovských dětí. Zabil jednu osobu a 20 jich zranil.
- **20. října 1981**: Nákladní vůz s výbušninou vybuchl před židovskou synagogou v belgickém městě Antverp. O život zde přišly 3 osoby a 106 jich bylo zraněno.
- **1. května 1985**: Dva hasiči zemřeli při explozi automobilu s výbušninou v belgické budově Svazu zaměstnavatelů a dalších 13 osob bylo zraněno.
- **6. prosince 1985**: Došlo k výbuchu bomby v soudní budově a usmrtila jednoho člověka a další dva byli zraněni.

- **13. prosince 2011:** Tento den došlo k útoku v belgickém městě Lutych, kde útočník vhodil dva granáty a zahájil střelbu na osoby nacházející se na zdejším náměstí. O život zde přišlo 6 osob a 125 jich bylo zraněno. Útočník pak sám po provedeném útoku spáchal sebevraždu.
- **24. května 2014:** Došlo ke střelbě na židovské muzeum v Bruselu, kde zemřely 4 osoby.
- **22. března 2016:** Výbuch bomby na mezinárodním letišti a ve stanici metra v Bruselu. Při útocích přišlo o život 32 (některé zdroje uvádějí 35) osob a okolo 300 jich bylo zraněno. (www.ict.org.il)

4.2.2 Průběh útoku

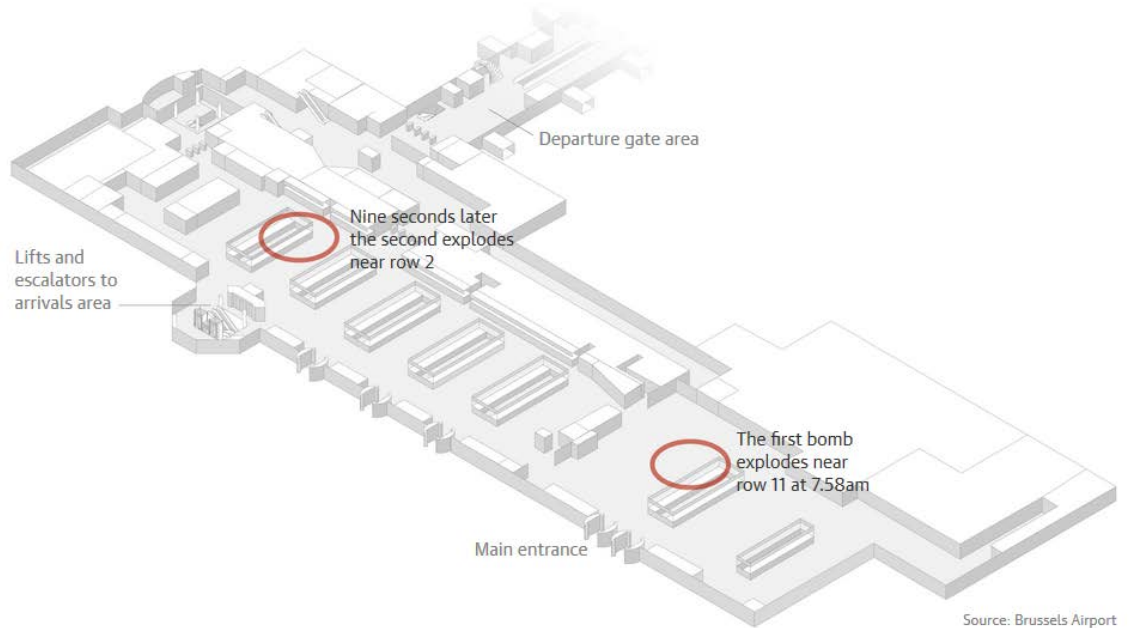
Celkem pět teroristů provedlo dne 22. března 2016 v ranních hodinách dva koordinované teroristické útoky. Jeden útok proběhl na belgickém mezinárodním letišti Zavantem a druhý ve stanici metra Maelbeek.

Teroristický útok na mezinárodním letišti Zavante

Krátce po osmé hodině ranní, vybuchly na belgickém letišti dvě bomby. Dva útočníci zde odpálili výbušné zařízení, které měli skryté ve svých zavazadlech. Bomby vybuchly ve třetí a jedenácté zóně odbavovacího terminálu tři. Stejně jako u jiných sebevražedných útoků, byly k výbušnině přidány šrouby a hřebíky pro znásobení smrtícího účinku. (www.ict.org.il) Dále bylo na letišti nalezeno třetí zavazadlo s výbušninou, které zatím nevybuchlo. Toto zavazadlo bylo nalezeno až po téměř 4 hodinách od výbuchu, protože policisté se do té doby soustředili výhradně na pomoc raněným. Při zkoumání zavazadla pyrotechniky došlo k jeho výbuchu. Při tomto výbuch nebyl nikdo zraněn, protože budova letiště již byla evakuována. (www.wsj.com) Při útoku zahynuli i dva útočníci a třetí byl viděn, jak po druhém výbuchu utíká z letiště. Dále zde zemřelo 14 osob a 106 jich bylo zraněno. Počty zraněných a usmrcených osob se liší zdroj od zdroje. (www.ict.org.il)

Teroristický útok na zastávku metra Maelbeek

V 9:24 se ozval další výbuch, tentokrát ve stanici metra Maelbeek. Jeden útočník zde odpálil opasek s výbušninou. Stanice Maelbeek se nachází v těsné blízkosti Evropského parlamentu. Na místě zemřelo 20 osob a kolem 130 jich bylo zraněno. (www.ict.org.il) Později při vyšetřování útoků, vyšlo najevo, že podle plánu teroristů se měl v metru odpálit ještě jeden útočník, který si to ale na místě rozmyslel. (www.wsj.com)

Obrázek 7 Místa výbuchu na letišti Zevante (www.theguardian.co)

Obrázek 8 Místo výbuchu stanice metra Maelbeek (www.theguardian.co)

4.2.3 Způsob útoku

Výbušnina použitá při útoku v Belgii byla s velkou pravděpodobností vyrobena z TAPT (peroxidu vodíku). Při útoku na letiště byla výbušnina uložena v kufrech, zatímco v případě útoku na stanici metra byla výbušnina vložena do opasku, který si následně útočník oblékl na sebe. Podle některých zdrojů měl ještě batoh, ve kterém byly výbušniny. Dále byly k výbušnině přidány další předměty (hřebíky, šrouby apod.) pro maximalizaci smrtícího účinku. (www.ict.org.il)

Za cíl útoku si tentokrát teroristé vybrali veřejné dopravní prostředky. Kromě primárního účinku na lidský život, zdraví a psychiku osob, má útok na veřejné dopravní prostředky i sekundární dopad a to ekonomický. (www.ict.org.il)

4.2.4 Pachatelé

K útoku na belgické letiště a metro se opět přihlásil ISIS. Vydal prohlášení jak ve Francouzštině, tak v Arabštině s názvem „Prohlášení o blahoslaveném útoku proti belgickým křižákům“. Belgickým vyšetřovatelům se podařilo zjistit identitu všech pěti útočníků, kteří se na útoku podíleli. První bomba na bruselském letišti byla odpálena Ibrahim el-Bakraoui. Jeho bratr Khalid el-Bakraoui byl ten z útočníků, který odpálil bombu v metru. Oba bratři pocházeli z Belgie a oba měli velmi dlouhý trestní rejstřík. Ibrahim byl v roce 2015 zadržen na hranici Turecku a Sýrie a byl deportován na jeho žádost do Nizozemí. Na Khalida byl interpolem vydán mezinárodní zatykač pro porušení jeho podmíněčného propuštění z vězení. Vyšetřovatelé také zjistili, že byt, který si Khalid pronajal na falešné jméno, byl použit jako úkryt pro teroristy, kteří se podíleli na teroristických útocích na Paříž. (www.nytimes.com)

Najim Laachraoui byl druhý útočník, který odpálil bombu na letišti. Laachraoui se narodil v Maroku, ale byl vychováván v Belgii. V roce 2013 odešel do Sýrie a od té doby o něm nikdo neslyšel. Kromě jeho účasti na útocích v Belgii, bylo také prokázáno, že se podílel na výrobě dvou bomb použitých při útocích na francouzský koncertní sál Bataclan a sportovní stadion Stade de France. (www.nytimes.com)

Posledním útočníkem na bruselském letišti byl Mohamed Abrini. A byl to ten z útočníků, který nakonec bombu neodpálil. Abrini pochází z belgické obce Molenbeek a od té doby, co byl viděn, jak jede spolu se Salah Abdeslam do Paříže, krátce před

listopadovými útoky, byl jednou s nejhledanějších osob na světě. Abrini byl zatčen 8. dubna 2016 v belgickém městě Anderlecht. (www.theguardian.com)

Druhým útočником v metru, který nakonec svou bombu neodpálil, byl Osama Krayem. Krayem. Pochází ze Švédska, ale původem je ze Sýrie. V roce 2014 odešel do Sýrie, kde se měl připojit k ISIS. I on je podezřelí z toho, že se podílel na přípravě pařížských útoků. Krayem byl zatčen spolu z Abrinim 8. dubna 2016. (www.dailymail.co.uk)

4.2.5 Reakce

Jako reakce na teroristické útoky byl v Belgii zvýšen stupeň ohrožení terorismem z třetího stupně na čtvrtý, nejvyšší stupeň. Veřejná a letecká doprava v Bruselu byly dočasně zastaveny. Byla zvýšena ostraha na hranici s Francií a do hlavního města bylo povoláno 200 vojáků. Školy a obchodní centra byly evakuovány a veřejné akce byly zrušeny. Dále byla zvýšena bezpečnostní opatření na všech hlavních letištích a jaderných elektrárnách.

První ze zdravotnické pomoci byli na místě útoku 4 dobrovolníci United Hatzalah z organizace United Hatzalah z belgického města Antwerp. United Hatzalah je židovská zdravotnická organizace, jejíž záchranáři používají k dopravě na místo zásahu motocykly. Tato organizace slouží zejména 12 000 židům žijící v židovské čtvrti ve městě Antwerp. (www.jspacenews.com) Další na místě útoku byl také belgický Červený kříž. Na místě se nacházelo více jak 100 doktorů, sester a záchranářů, spolu s 30 sanitkami. Červený kříž dohromady na obou místech útoku ošetřil více jak 100 zraněných a více jak 100 jich také transportoval do 16 různých nemocnic. Přizemní podlaží hotelu Thon EU Residence Hotel sloužilo jako lékařské stanoviště Červeného kříže. Další jeho pracovníci se nacházeli na recepcích hotelů Residence Palace and the Novotel, které jsou poblíž letiště a kde také byla poskytována psychologická pomoc obětem. Červený kříž dále poskytl postele, přikrývky a toaletní potřeby. (www.ifrc.org)

4.2.6 Reakce ostatních států

Většina států EU reagovala na teroristické útoky zvýšením bezpečnostních opatření na mezinárodních letištích, stanicích metra a na místech, kde se pohybuje větší

počet osob. Ihned po útocích Francie zvýšila hraniční kontroly a povolala 1600 policistů na ochranu hromadné veřejné dopravy. Včetně 400 vojáků a policistů, kteří budou zajišťovat bezpečnost na pařížských letištích, vlakových nádražích a v metru. Tato bezpečnostní opatření byla přidána k opatřením, která Francie přijala po listopadových teroristických útocích. Policisté a vojáci budou také provádět namátkové prohlídky osob. (www.thelocal.fr)

Také Velká Británie posílila bezpečnostní opatření na letištích, hlavních stanicích metra a vlakových nádražích. Také posílila hraniční kontroly v přístavech průplavů. (www.independent.co.uk)

Dále i Spojené státy z obavy možných teroristických útoků navýšili hlídky policistů na letištích, mostech, v dopravních tunelech a hromadných dopravních prostředcích po celé zemi. Další země, které navýšily bezpečnostní opatření, byly například Egypt, Německo, Řecko, Řím a další. (www.usnews.com)

Česká republika tentokrát na teroristické útoky v Bruselu zareagovala ve větší míře, než po útocích ve Francii. Dne 22. 3. 2016 proběhlo mimořádné zasedání vlády, kde vláda schválila vyhlášení prvního stupně ohrožení terorismem. Dále také schválila povolání 550 vojáků, kteří se budou pohybovat ve dvou až čtyř členných hlídkách a to zejména na mezinárodních letištích, v metru a na místech s větší koncentrací osob. Na letišti Václava Havla byli povoláni experti na výbušniny a také zde byla zvýšena hlídková činnost před všemi terminály a v tranzitních částech letiště. Dále se bezpečnostní opatření zvýšila i na letištích v Brně, Ostravě, Pardubicích a Karlových Varech. Posílena byla i ostraha vybraných velvyslanectví a na jaderných elektrárnách Dukovany a Temelín. (www.idnes.cz)

4.2.7 Motiv

Jak již bylo na začátku této kapitoly zmíněno, tak Belgie je strategickým místem jak Evropské unie, tak i Severoatlantické aliance. Zejména v Bruselu se nachází dvě hlavní instituce EU a to Evropská komise a Evropská rada. A právě stanice Malbeek, která se stala terčem teroristických útoků, se nachází v těsné blízkosti Evropského parlamentu. Dále se také v Bruselu, nachází hlavní sídlo NATO. V jednom městě se

tedy nachází několik významných institucí a právě to ho činí velmi významným terčem teroristických útoků.

Stejně jako Francie, tak i Belgie má velký problém se zahraničními bojovníky, kteří odchází bojovat za ISIS do Sýrie a Iráku. Některé zdroje uvádějí, že z Belgie odchází nejvíce zahraničních bojovníků ze zemí západní Evropy, ve srovnání s její celkovou populací. (www.businessinsider.com) Do Iráku a Sýrie odešlo bojovat celkem 611 Belgičanů. Jen za měsíc duben jich přibilo 22. Celkem 451 jedinců bylo identifikováno, 269 jich zde stále zůstává, 117 se jich vrátilo a celkem 96 jich zde bylo zabito. (www.pietervanostaeyen.wordpress.com)

Dalším problémem Belgie je obtížná integrace muslimů do společnosti. V roce 2016 se očekává, že počet muslimů v Belgii dosáhne 700 000 což je 6.2 % celkové populace. Velké procentu zdejších muslimů žije v izolovaných ghetech, kde je vysoké procento nezaměstnanosti, chudoby a kriminality. (www.gatestoneinstitute.org) Molenbeek je jedna z 19 obcí Bruselské metropole, ale především místo, z kterého pocházeli jak někteří útočníci pařížských útoků tak, i útoků v Bruselu. V této obci žije až 25 % muslimských obyvatel, kteří jsou zejména imigranti z Jižní Afriky a Turecka. V roce 2013 zde byla téměř rekordní nezaměstnanost. Téměř 30 % obyvatel bylo bez práce, z toho dvě třetiny, kteří byli nezaměstnaní už rok. Nezaměstnanost pro obyvatele pod 25 let byla téměř 42 %. A právě toto je jeden z důvodů, proč je Molenbeek populární místo k náboru zahraničních bojovníků a místo náchylné k radikalizaci. (www.theaustralian.com)

5 Výsledky

V této kapitole bude provedena komparace teroristických útoků v Bruselu a Paříži. Útoky budou porovnávány podle počtu raněných a usmrcených osob, celkového počtu cílů a způsobu jakým byly provedeny. Dále bude provedeno srovnání počtu pachatelů, reakce příslušných vlád a reakce České republiky.

Tabulka 2 Komparace teroristických útoků v Paříži a Bruselu

Srovnávaná oblast	Paříž	Brusel
Počet mrtvých	130	32
Počet zraněných	350	300
Počet cílů	6	2
Cíle útoků	sportovní stadion, koncertní sál, bary a restaurace	mezinárodní letiště, stanice metra
Čas provedení útoků	Ráno mezi 8 - 9 hodinou	večer mezi 21 – 22 hodinou
Způsob útoků	koordinovaný sebevražedný útok (výbušnina TAPT), střelba samopaly AK-47	koordinovaný sebevražedný útok (výbušnina TAPT)
Počet pachatelů	9	5
Reakce příslušných vlád	vyhlášení stavu ohrožení, uzavření hranic, zvýšení bezpečnostních opatření, nasazení 1 500,	vyhlášení 4. Stupně ohrožení, zastavení veřejné dopravy, zvýšení bezpečnostních opatření,
Reakce České republiky	posílení bezpečnostních opatření, pohotovost Národního kontrolního bodu pro terorismus	vyhlášení 1. stupně ohrožení terorismem, zvýšení bezpečnostních opatření, nasazení 550 vojáků

V praktické části jsme zjistili, že při teroristickém útoku v Paříži přišlo o život 130 osob, zatímco v Belgii toto číslo bylo mnohem menší a to 32 osob. Co se týče počtu zraněných, tak tam již tak markantní rozdíl nebyl, v Paříži bylo zraněno 350 osob a v Belgii 300. V Paříži teroristé zaútočili na mnohem více cílů, celkem šest, zatímco v Belgii to byly cíle dva. Výběr cílů byl u obou útoků také odlišný. Zatímco v Paříži si teroristé vybrali místa jako je sportovní stadion, koncertní sál, bary a restaurace, tak v případě Belgie byla vybrána místa zajišťující hromadnou veřejnou dopravu a to letiště a stanice metra. Ale co bylo u obou útoků shodné, bylo to že, za cíle útoku byly v obou případech vybrány tzv. měkké cíle, které málo zabezpečené na rozdíl od tzv. cílů tvrdých. Další věc, kterou měly vybrané cíle společné, bylo to, že se na těchto místech obvykle nachází velký počet osob.

Čas provedení útoků byl velice odlišný, zatímco v Paříži teroristé zaútočili ve večerních hodinách v rozmezí mezi devátou a desátou hodinou, tak v případě Belgie to naopak bylo mezi osmou a devátou hodinou ranní. Ale podíváme-li se na to z jiného úhlu pohledu, je výběr času útoku přece jenom v něčem podobný. V Paříži byla pro útok vybraná večerní hodina, tedy čas, kdy se na místech jako je koncertní sál, bary a restaurace a sportovní stadion nachází větší počet lidí. To samé v Belgii, kde byla vybrána osmá hodina ranní, tedy hodina, kdy je větší dopravní provoz. Co se týče způsobu provedení, tak v obou případech se jednalo o koordinovaný útok, tedy byl spáchán větším počtem útočnicků. Stejně tak se v obou případech jednalo o sebevražedný útok s použitím výbušniny vyrobené z TAKP, s tím rozdílem, že v případě útoku v Paříži byly navíc k útoku použity ještě útočné pušky AK-47. Na útok v Paříži se podílelo celkem devět osob, tedy o čtyři osoby více, než to bylo v případě Belgie. Vlády obou zemí na teroristické útoky reagovaly, dá se říci podobně, v obou případech byl zvýšen stupeň ohrožení země, kdy Francie vyhlásila stav ohrožení státu a Belgie zvýšila stupeň ohrožení terorismem na nejvyšší stupeň a to čtvrtý. V obou případech byly posíleny bezpečnostní opatření na místech, jako jsou mezinárodní letiště, stanice metra a na místech s větším počtem osob. Paříž dále zavedla na svých hranicích hraniční kontroly a v Belgii, kde již tyto kontroly na hranicích po útocích v Paříži byly, tak byly zpřísněny. Obě země si také na pomoc povolaly armádu, v případě Paříže to bylo 1500 vojáků a v Belgii 200. Česká republika zareagovala na útoky v Bruselu mnohem rázněji, než tomu bylo v případě Paříže. Zatímco po

pařížských útocích jen zvýšila bezpečnostní opatření a byl uveden do pohotovosti Národní kontrolní bod pro terorismus, tak po útocích v Belgii vyhlásila první stupeň ohrožení a na pomoc se zajištěním veřejné bezpečnosti povolala celkem 550 vojáků, kteří spolu s policií prováděli hlídky na letištích, ve stanicích metra a na místech s větší koncentrací osob.

6 Diskuze

Terorismus páchaný ve jménu islámu, se stává čím dál závažnější celosvětovou bezpečnostní hrozbou. Teroristické útoky již nejsou páhány jen na území blízkého východu, ale čím dál častěji i v Evropě. Tento fakt potvrzují i dva nedávné teroristické útoky ve Francii a Bruselu.

Jak jsem již v předchozí kapitole zmínila, oba teroristické útoky byly koordinované a tedy i velmi dobře naplánované. Také to bylo poprvé, co byl v Evropě spáchán teroristický útok formou sebevražedného útoku. V teoretické části jsem již zmiňovala, že sebevražedné útoky jsou pro teroristy velmi výhodné. Není potřeba plánovat únikovou cestu, jsou logisticky nenáročné a velmi těžko odhalitelné. Nehledě na následný psychický dopad takového útoku, jak na osoby, které jsou jeho svědky, tak i na celou společnost. Protože je velmi těžko představitelné a pochopitelné, že se někdo takto dobrovolně rozhodl zemřít a ještě usmrtit velké množství lidí.

V případě Paříže se přímo na teroristickém útoku podílelo celkem devět lidí rozdělených do tří skupin po třech a každá skupina měla provést jeden útok. Za cíle útoku byla zvolena místa s velkým počtem osob, tak aby ztráty na životech byly co největší. Terčem útoku ale nebyly pouze osoby nacházející se na přímo na místě útoku, ale také ty složky integrovaného záchranného systému (IZS), které budou na místě útoku zasahovat jako první. Například v případě útoku na sportovní stadion Stade de France, byl útok pravděpodobně naplánován tak, že první útočník se měl odpálit uvnitř stadiónu a tím by vyvolal chaotickou evakuaci fanoušků. Můžeme to vidět na časové ose, kterou jsem uvedla v praktické části. Chvilí před prvním útokem se snaží jeden z útočníků dostat na stadion, což se mu nepodařilo a následně u východu D ve 21:20 odpálil výbušninu. A deset minut na to dochází k výbuchu u východu H, kterým by se akorát po prvním výbuchu snažili dostat lidé ven. A k poslednímu třetímu výbuchu dochází ve 21:53, který měl pravděpodobně zasáhnout zasahující složky IZS, které by byly v té době již možná na místě. V případě útoku na koncertní sál Bataclan, je též možné, že sekundárním cílem útoku byly složky IZS, v toto případě zejména policie, protože ve chvíli, kdy policie vtrhla do sálu, aby osvobodila rukojmí, oba útočníci odpálili své sebevražedné vesty. A proto si na základě výše uvedeného myslím, že je velmi důležité, aby v případě, že složky IZS budou zasahovat o nějaké takovéto události, braly v potaz to, že tu takovéto riziko existuje.

U obou případů byly k útoku použity výbušniny vyrobené z TAPT, tedy peroxidu vodíku. Tato výbušnina se dá vyrobit z normálně běžně dostupných chemikálií jako je peroxidu vodíku, acetonu a kyseliny sírové, dusičné a chlorovodíkové. K této výbušnině byly následně přidány hřebíky a šrouby fungující zde jako šrapnely. Teroristé tedy nejspíš neměli se sháněním potřebných chemikálií na výrobu výbušniny velký problém, ale předpokládám, že jich bylo zapotřebí velké množství.

Za cíle útoku byly v obou případech vybrány tzv. měkké cíle, tedy cíle, které bývají velmi často málo chráněné. V případě Paříže to byl sportovní stadion, kulturní sál a bary a restaurace. Na sportovním stadionu velmi dobře zafungovala jeho ostraha, když si jeden z jejích členů všiml sebevražedné vesty útočníka a odmítl ho pustit dovnitř. Kdyby tak neudělal, mohly být konečné ztráty na životech mnohem větší. V případě koncertního sálu, zabezpečení nebylo téměř žádné. Dveře ten večer hlídala jen hrstka neozbrojených lidí. A bary a restaurace byly úplně nechráněné. Co se týče Belgie, tak bruselské metro a letiště jistě zabezpečení má, ale evidentně ne dostatečné. Ale otázkou je, zda zvýšení bezpečnostních opatření je řešením. Navíc některá bezpečnostní opatření jsou těžko aplikovatelná na teroristické cíle, jako jsou obchodní domy apod. Ale podle mého názoru by rozhodně měla být v budoucnu věnována pozornost zabezpečení měkkých cílů, protože to jistě nebylo naposledy, kdy se staly terčem teroristického útoku.

Co se týče reakcí jednotlivých složek IZS v jednotlivých zemích, tak Francie následné záchranné práce zvládla velice dobře. Klíčová zde byla koordinace vysílaných sil a prostředků, tedy nebyli hned na první místo teroristického útoku poslány všechny dostupné síly a prostředky, ale byli vždy ponechány zálohy, které bylo možné následně poslat na další místo útoku. Dále je zde také vidět, že je velmi důležité provádět pravidelná cvičení a připravovat tak složky IZS na takovéto situace. V Paříži, shodou náhody takovéto cvičení probíhalo zrovna ráno ten den, kdy došlo k útoku. Proto bych do budoucna doporučila provádění častějších cvičení IZS, zaměřená na zvládání krizových situací s velkým počtem raněných. Reakci složek IZS nemohu posoudit, protože o jejich zásahu nejsou dostupné informace.

Dále také nelze ignorovat, že obě země mají velký počet muslimského obyvatelstva. Ve Francii je to okolo pěti milionů a v Belgii by to mělo v roce 2016 být

celkem 700 000 muslimů. Obě země také mají problém s integrací muslimů do společnosti. Velký počet muslimů má problém sehnat práci, setkávají se s diskriminací a velkým problémem je také jazyková bariéra. Na základě toho poté vznikají na předměstích obou měst oddělená ghetta, kde žije spousta chudých mladých lidí, kteří jsou pak velice náchylní k případné radikalizaci. A právě oni jsou pak ti, kteří odcházejí bojovat do Iráku a Sýrie. A proto si myslím, že je velmi důležité, aby se našel způsob, jak tyto lidi integrovat do společnosti a předejít tak možné radikalizaci.

7 Závěr

Tato práce se zabývala tématem islámského terorismu jako bezpečnostní hrozbou. V teoretické části práce bylo cílem, popsat historický vývoj islámského terorismu, jeho metody, cíle a prostředky. V praktické části pak bylo cílem zhodnotit a komparovat vybrané teroristické útoky a navrhnout doporučení pro jejich eliminaci nebo zmenšení jejich následků

Na začátku teoretické části byl definován pojem terorismus a jeho možné rozdělení. V další kapitole byl popsán vývoj islámského terorismu na Blízkém východě a vysvětleny pojmy jako islámský fundamentalismus a džihád. Dále zde byly charakterizovány prostředky islámského terorismu, a to zejména sebevražedný útok. Také zde byly popsány teroristické organizace a to Islámský stát v Sýrii a Iráku, Talibán, Boko Haram a Al – Káidu.

Praktická část byla zpracována formou literární rešerše. Byly zde vyhledány informace o teroristických útocích v Paříži 2015 a Bruselu 2016. Byly hledány informace zejména o průběhu útoku, počtu mrtvých a raněných osob a způsobu jeho provedení. Dále byly také vyhledávány informace o reakcích na tyto útoky a to jak v daných zemích, ve kterých útoky probíhaly, tak i okolních států. V neposlední řadě byly shromážděny informace o možných důvodech, jež mohly být příčinou těchto útoků. Tyto informace byly následně porovnány a analyzovány. A na základě toho byla navržena doporučení pro jejich budoucí eliminaci a snížení možných následků.

8 Seznam citované literatury

Literatura

EICHLER, Jan, 2007. *Terorismus a války na počátku 21. století*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1317-8.

HÜBSCH, Hadayatullah, 2001. *Fanatičtí bojovníci ve jménu Alláha: Kořeny islámského teroru*. Praha: Naše vojsko. ISBN 80-206-0609-2.

JUERGENSEMEYER, Mark, 2007. *Teror v mysli boží: globální vzestup náboženského násilí*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 978-80-7325-109-3.

KRAUS, Jozef. 2014, *Íránský státní terorismus: Od Chomejního po Ahmadínežáda*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 978-80-7325-342-4.

KRULÍK, Oldřich, MAŠEK, Ivan a MIKA, Otakar, 2008. *Fenomén současného terorismu*. Brno: Vysoké učení technické v Brně. ISBN 978-80-214-3600-8.

MAKARIUSOVÁ, Radana, 2013. *Terorismus, globální terorismus a éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitan university Prague pres. ISBN 978-80-86855-95-0.

MENCL, Miloš, 2008. *S puškou a Koránem: Pojmy a argumenty soudobého islámského fundamentalismu*. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky. ISBN 80-85425-63-5.

MENDEL, Miloš, 2010. *Džihád: Islámská koncepce šíření víry*. Brno: ATLANTIS. ISBN 978-80-7108-316-0.

SOULEIMANOV, Emil, 2010. *Terorismus: Pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 978-80741-038-4.

STRMISKA, Maxmilián, 2001. *Terorismus a demokracie: pojetí a typologie subverzívního teroristického násilí v soudobých demokraciích*. Masarykova univerzita. ISBN 80-210-2755-X

TŮMA, Petr a kol. 2001. *Encyklopedie - Světový terorismus*. Svojtka & Co. ISBN 80-7237-340-4.

WEISS, Michael a HASSAN, Hassan. *Islámský stát: uvnitř armády teroru*. Překlad Jiří Berka. 1. vydání. Brno: CPress, 2015. 255 stran. ISBN 978-80-264-0883-3.

Internetové zdroje

BARNES , Julian a POP Valentina, 2016. The Wall Street Journal. *Brussels Attacks Could Have Been Much Worse, Investigators Say* [online]. [cit.12. 5. 2016]. Dostupné z: <http://www.wsj.com/articles/brussels-attacks-could-have-been-much-worse-investigators-say-1463000343>

FRIEDLAND, Elliot. 2015,. Clarion Projec. *Special report: The Muslim brotherhood* [online]. [cit. 30. 4. 2016]. Dostupné z: Dostupné z: <https://www.clarionproject.org/sites/default/files/Muslim-Brotherhood-Special-Report.pdf>

AFARY, Janet. 2016. Encyclopædia Britannica. *Iranian Revolution of 1978–79* [online]. [cit.30. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/event/Iranian-Revolution-of-1978-1979>.

ALVANOU, Maria. 2016. European Forum for Urban Security. *Terrorism through Suicide Bombings*. [online].[cit. 30.4.2016]. Dostupné z: http://efus.eu/files/fileadmin/efus/pdf/CATTuebingen_Alvanou.pdf

AON RISK SOLUTIONS. 2015. *Situation Report: Terrorism in paris* [online]. [cit.30. 4. 2016]. Dostupné z: <https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwip0efin9XMAhXhF5oKHUolClcQFggpMAI&url=https%3A%2F%2Finsurance.aon.co.uk%2F~%2Fmedia%2Faon-insurance%2Ffiles%2Fpdf%2Fknowledge-centre%2Faon%2520worldaware%2520situatio>

AUBOURG, Lucie. 2015. Vice News. *This Is What Happened at the Bataclan Concert Hall During the Paris Attack* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <https://news.vice.com/article/this-is-what-happened-at-the-bataclan-concert-hall-during-the-paris-attacks>

BBC News. 2016. *Islamic State group: Crisis in seven charts* [obrazek]. [cit. 30.4.2016]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-27838034>

BBC News. 2016. *Paris attacks: Who were the attackers?* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34832512>

Business Insider. 2016. *STUDY: Belgium is the largest contributor of foreign fighters to Syria in proportion to its population* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.businessinsider.com/belgium-proportionally-largest-contributor-of-fighters-to-syria-2016-4>

CNN. 2015. *A timeline of the Charlie Hebdo terror attack* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2015/01/08/europe/charlie-hebdo-attack-timeline/>

- COLIJN, Ko, SINGLETON, Mark a CHAUZAL, Grégory, 2015. Clingendael:Netrlands Institute of International Relations. *November 2015 Paris:11/13/15 Analys and Police Opinions* [online]. [cit.30. 4. 2016]. Dostupné z: http://www.clingendael.nl/sites/default/files/Policy_Brief_Clingendael_ICCT-Paris111315Analysis_and_Policy_Options_November%202015_final.pdf
- COOPER, Charlie, 2016. Independent. *Brussels attacks: Security stepped up at UK airports amid terror fears after deadly explosions in Belgium* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/brussels-attacks-uk-security-stepped-up-in-airports-and-train-stations-following-deadly-explosions-a6945981.html>
- Europol, 2015. *European union terrorism situation and trend report 2015* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/content/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2015>
- FRIEDLAND, Elliot, 2015. *Islamic state* [online]. [cit. 30.4 2016]. Dostupné z: <https://www.clarionproject.org/sites/default/files/islamic-state-isis-isisil-factsheet-1.pdf>
- Gatestone Institute. 2016. *Why Belgium is Ground Zero for European Jihadis* [online]. [cit. 30.4.2016]. Dostupné z: <http://www.gatestoneinstitute.org/7677/belgium-jihadists>
- GAWRYCH, George. b.r.. Small Wars Journal. *Jihad, War and Terrorism* [online]. [cit.30.4.2016]. Dostupné z: www.smallwarsjournal.com/documents/gawrych.pdf
- HIRSCH, Martin, PIERRE, Carli a RÉMI, Nizard, 2015. The Lancet. *The medical response to multisite terrorist attacks in Paris* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.thelancet.com/pb/assets/raw/Lancet/pdfs/S0140673615010636.pdf>
- HOPPER, Tristan. 2015. National post. *A horror: French president vows 'pitiless' counterattack after terrorists kill 120 in Paris* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <http://news.nationalpost.com/news/shootout-at-paris-restaurant-leaves-several-dead-police>
- HOROBIN, William. 2015. The Wall Street Journal. *Europe Tightens Security After Paris Attacks* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.wsj.com/articles/europe-tightens-security-after-paris-attacks-1447513649>
- Channel NewAsia. *At least 128 people killed in Paris terror attacks* [online]. 2015. [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.channelnewsasia.com/news/world/at-least-128-people/2259580.html>
- IDnes. 2016. *Vláda schválila 1. stupeň ohrožení terorismem, zprávy o hrozbě útoku nemá* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/bohuslav-sobotka->

lubomir-zaoralek-urad-vlady-terroristicke-utoky-belgie-brusel-gch-
/domaci.aspx?c=A160322_120043_domaci_fer

INSTITUTE FOR ECONOMIC & PEACE, . 2015. Vision of humanity. *Global Terrorism Index 2015*. [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné také z: http://static.visionofhumanity.org/sites/default/files/2015%20Global%20Terrorism%20Index%20Report_2.pdf

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. 2016. *Belgian Red Cross teams treat wounded in wake of Brussels attacks* [online]. [cit. 2016]. Dostupné z: <http://www.ifrc.org/en/news-and-media/news-stories/europe-central-asia/belgium/belgian-red-cross-teams-treat-wounded-in-wake-of-brussels-attacks-72044/>

International Institute for Counter-Terrorism. 2016. *The Brussels Attacks – 22/03/2016 What do we know? & Insights from ICT Experts* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/Article/1645/The-Brussels-Attacks>

International Institute for Counter- Terrorism. 2015. *The Black Friday Paris Attack Special Report* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/UserFiles/ICT-The-Black-Friday-Paris-Attacks-Nov15.pdf>

International Institute for Counter- Terrorism. 2015. *The Black Friday Paris Attack Special Report* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <https://www.ict.org.il/UserFiles/ICT-The-Black-Friday-Paris-Attacks-Nov15.pdf>

JOINT COMISION RESOURCE, 2002. *Guide To Emergency Management: Plannig in health care* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Joint Comision Resource. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=HsT0cpvNTasC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>

Jspace News. 2016. *Haredi Orthodox Hatzalah Paramedics Were Brussels Attack First Responders* [online]. [cit. 30.4.2016]. Dostupné z: <http://www.jspacenews.com/haredi-orthodox-hatzalah-paramedics-brussels-attack-first-responders/>

Lost Islamic history. b.r.. *How the British Divided Up the Arab World* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <http://lostislamichistory.com/how-the-british-divided-up-the-arab-world/>

MailOnline. 2016. *Revealed: Second man held over Brussels attacks posted Facebook pictures of himself with ISIS in Syria but was STILL able to sneak back into Europe with a fake passport* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3531257/Suspect-held-connection-Brussels-attacks-posted-Facebook-pictures-ISIS-Syria-able-sneak-Europe-fake-passport.html>

- Ministerstvo vnitra. 2010. *Trestně-právní úprava terorismu* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/trestne-pravni-uprava-terorismu.aspx>
- National Counterterrorism center . 2016. *Counterterrorism Guide* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: https://www.nctc.gov/site/groups/al_qaida.html
- National Counterterrorism center. 2016. *Counterterrorism Guide* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: https://www.nctc.gov/site/groups/afghan_taliban.html
- National Counterterrorism Center. 2016. *Counterterrorism Guide* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: https://www.nctc.gov/site/groups/boko_haram.html
- National Counterterrorism Center. 2016. *Counterterrorism Guide* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <https://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/1>
- Nzherald. 2015. *Paris terror attack: Latest in a long history of attacks* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: http://www.nzherald.co.nz/world/news/article.cfm?c_id=2&objectid=11383506
- Pieter van Ostaeyen. 2016. *Belgium's Foreign Fighters in Syria and Iraq ~ May 2016* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <https://pietervanostaeyen.wordpress.com/2016/05/07/belgiums-foreign-fighters-in-syria-and-iraq-may-2016/>
- Power Line. 2015. *The French government's response to the Paris attacks* [online]. [cit.30.4.2016]. Dostupné z: <http://www.powerlineblog.com/archives/2015/11/the-french-governments-response-to-the-paris-attacks.php>
- SERGIE, Mohamed a Toni JOHNSON. 2015. Council on foreign relation. *Boko Haram* [online]. [cit. 30.4.2016]. Dostupné z: <http://www.cfr.org/nigeria/boko-haram/p25739>
- Soft Targets Protection Institute: Report. 2015. *Security magazin* [obrazek]. 15.11.2015, : 8 [cit.30.4.2016]. Dostupné z: http://www.securitymagazin.cz/dnld/STPI_report-Pariz.pdf.pdf
- Standfor university. 2016. *Mapping militant organization* [online]. [cit. 30.4. 2016]. Dostupné z: <https://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/21>
- START: Study of Terrorism a Responses to Terrorism. 2016. *Terrorism in Belgium and Western Europe; Attacks against Transportation Targets; Coordinated Terrorist Attacks* [online]. [cit.30.4.2016]. Dostupné z: https://www.start.umd.edu/pubs/START_BelgiumTransportationCoordinatedAttacks_BackgroundReport_March2016.pdf

ŠVAMBERK, Alex. 2016. Novinky. *Tálibán* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/taliban>

The Australian. 2016. *Brussels attacks: Why jihadism thrives in suburb of Molenbeek* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.theaustralian.com.au/news/world/the-times/why-jihadism-thrives-in-brussels-suburb-of-molenbeek/news-story/41763a31ef45ea6ee5fc360a3b8ed80c>

The Guardian. 2016. *Mohamed Abrini admits to being 'man in the hat' at Brussels airport* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/world/2016/apr/09/paris-attacks-suspect-mohamed-abrini-charged-with-terrorist-murders>

The Local. 2016. *How France will boost security after Brussels attacks* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.thelocal.fr/20160322/france-tightens-security-at-airport-and-stations-after-brussels-blasts>

The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center. 2015. *ISIS Terroristic Attack in Paris: Initial Overview and Implications* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: http://www.terrorism-info.org.il/Data/articles/Art_20910/E_210_15_938363285.pdf

The New York Times. 2016. *Ibrahim and Khalid el-Bakraoui: From Bank Robbers to Brussels Bombers* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2016/03/25/world/europe/expanding-portraits-of-brussels-bombers-ibrahim-and-khalid-el-bakraoui.html>

The New York Times. 2016. *Najim Laachraoui, 24, Bomb Maker for Paris and Brussels Attacks* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2016/03/26/world/europe/najim-laachraoui-24-bomb-maker-for-paris-and-brussels-attacks.html>

Týdeník policie. 2015. *Opatření Policie ČR v reakci na teroristické útoky v Paříži* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <https://tydenikpolicie.cz/opatreni-policie-cr-v-reakci-na-teroristicke-utoky-v-parizi/>

U.S. News. 2016. *Authorities are tightening security at airports and on the streets of European cities after deadly attacks on the Brussels airport and subway system* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <http://www.usnews.com/news/business/articles/2016-03-22/european-airports-increase-security-after-brussels-attacks>

Válka. 2009. *ETA - Euskadi Ta Askatasuna*. [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné také z: <http://forum.valka.cz/topic/view/83102/ESP-ETA>

Wednesday-Night. 2015. *ISIS Paris attacks and aftermath* [online]. [cit.30.4. 2016]. Dostupné z: <https://www.dianaswednesday.com/2016/03/isis-paris-attacks-and-aftermath/>

WEIMENG, Yeo. 2015. *The 2015 Paris Terrorist Attacks: An Assessment* [online]. [cit.30.4. 2016]. Singapore: Nanyang Technological University. Dostupné z: <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2015/11/CO15250.pdf>.

Seznam symbolů a zkratek

EU – Evropská unie

OSN – Organizace spojených národů

OOP – Organizace za osvobození Palestiny

ISIS – Islámský stát v Sýrii a Iráku

ISIL – Islámský stát v Sýrii a Levantě

ISI – Islámský stát v Iráku

AKI – Al – Káida v Iráku

NATO – Severoatlantická aliance

USA – Spojené státy americké

RAID – Research, Assistance, Intervention, Deterrence

BRI – Brigade of Research and Intervention

TAPT – Peroxid acetonu

SAMU – Služba pro koordinaci urgentní mobilní reanimace

SMUR – Služba mobilní urgentní reanimace

ČR – Česká republika

IZS – Integrovaný záchranný systém

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1 Rozdělení Blízkého východu po 1. světové válce</i>	<i>11</i>
<i>Obrázek 2 Území pod kontrolou ISIS v roce 2016</i>	<i>21</i>
<i>Obrázek 3 Území působnosti Tálibánu</i>	<i>22</i>
<i>Obrázek 4 Území působnosti Boko Haram</i>	<i>22</i>
<i>Obrázek 5 Území působnosti Al – Káidy.....</i>	<i>23</i>
<i>Obrázek 6 Místa teroristických útoků ve Francii.....</i>	<i>27</i>
<i>Obrázek 7 Místa výbuchu na letišti Zevante</i>	<i>36</i>
<i>Obrázek 8 Místo výbuchu stanice metra Maelbeek</i>	<i>37</i>

Seznam tabulek

Tabulka 1 Teroristické organizace ve Francii od roku 1970 – 201425

Tabulka 2 Komparace teroristických útoků v Paříži a Bruselu41

Seznam příloh

Příloha 1 - Sportovní stadion Stade de France

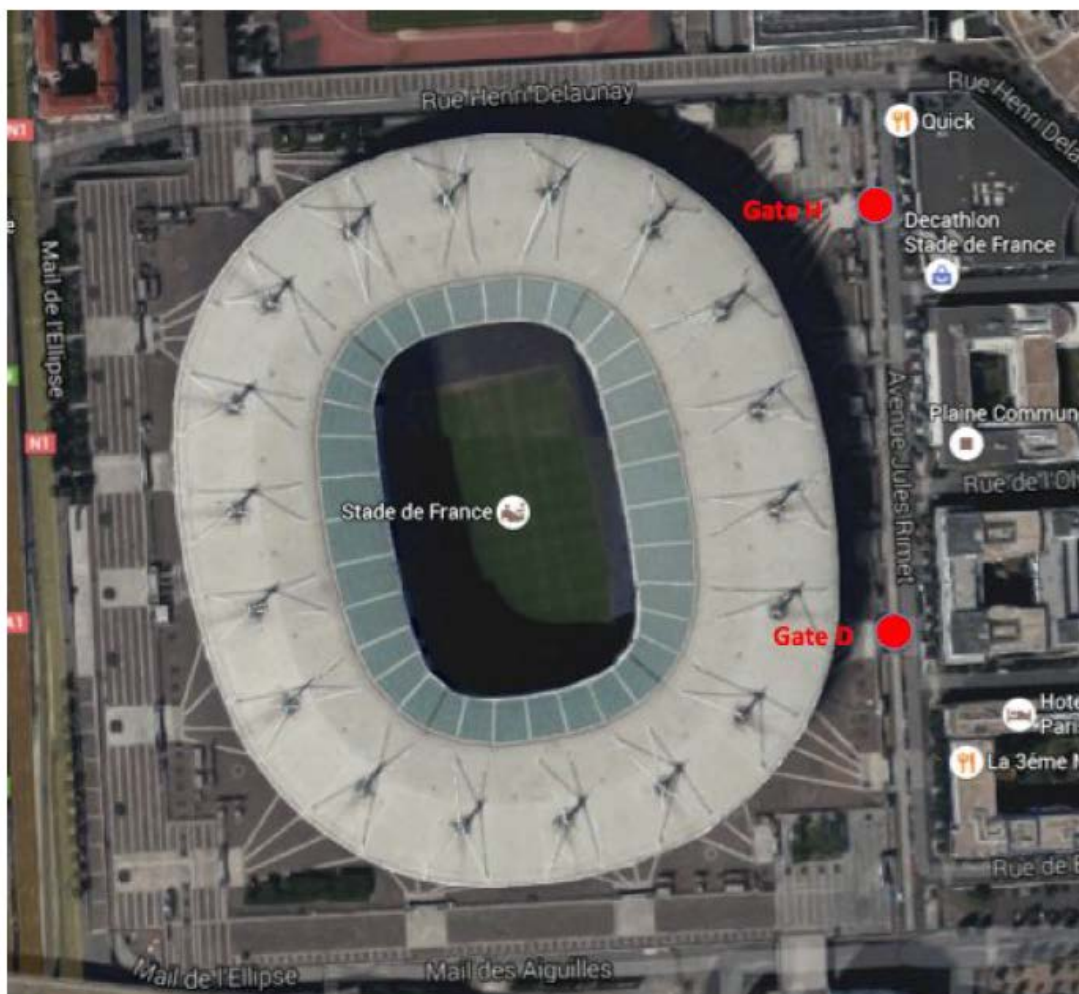
Příloha 2 - Mapa teroristických útoků v Paříži

Příloha 3 - Pachatelé teroristických útoků v Paříži

Příloha 4 - Plán koncertního sálu Bataclan

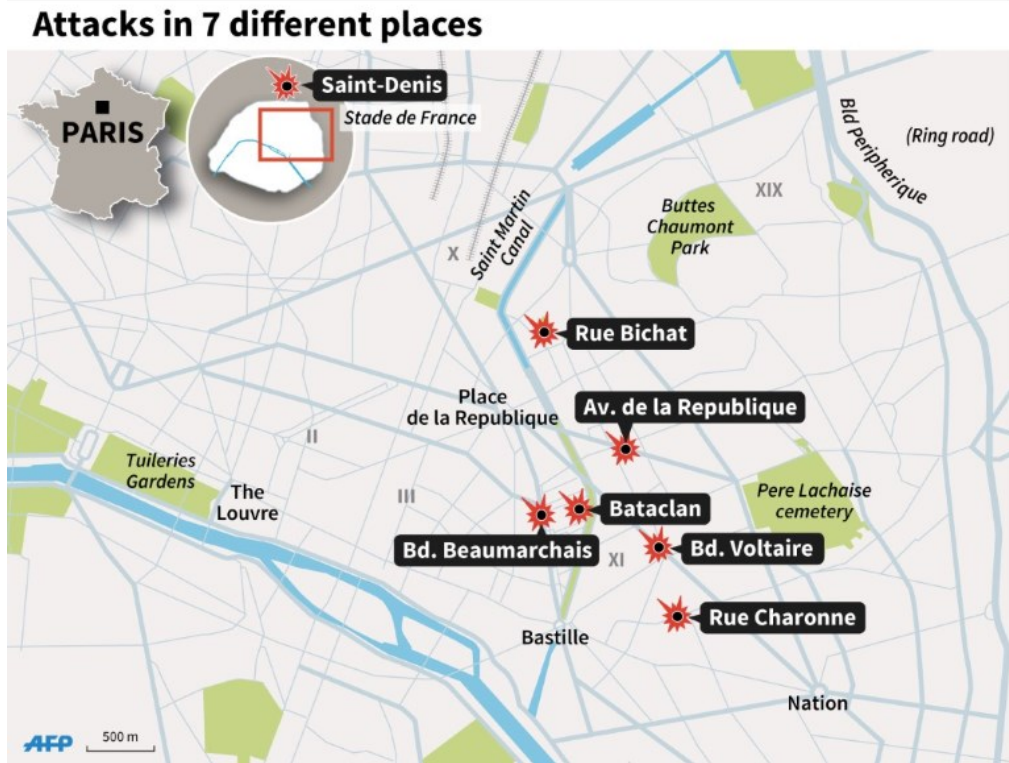
Příloha 5 - Počet zahraničních bojovníků v EU

Příloha 1 Sportovní stadion Stade de France (www.securitymagazin.cz)

Místa útoků na stade de France

Příloha 2 Mapa teroristických útoků v Paříži (www.channelnewsasia.com)

Příloha 3 Pachatelé teroristických útoku v Paříži (www.bbc.com)

Suspects held		Stade de France			
					
Salah Abdeslam (Arrested)	Mohamed Abrini (Arrested)	Bilal Hadfi (Dead)	'Ahmad al-Mohammed' (Dead)	'M al Mahmod' (Dead)	
Both men suspected of links to Paris and Brussels attacks					
Bars and restaurants			Bataclan		
					
Chakib Akrouh (Dead)	Abdelhamid Abaaoud (Dead) Suspected ringleader	Brahim Abdeslam (Dead)	Omar Ismail Mostefai (Dead)	Samy Amimour (Dead)	Foued Mohamed-Aggad (Dead)

Source: Pictures AFP, EVN, EPA, Belgian Police

Příloha 4 Plán koncertního sálu Bataclan (www.bbc.com)

Bataclan Attack

- Gunmen entered the venue, shooting indiscriminately at the crowd
- Some concert-goers escaped through an emergency exit to the left of the stage

Příloha 5 Počet zahraničních bojovníků v EU (www.gatestoneinstitute.org)

